МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕПАРТАМЕНТ ГУМАНІТАРНОЇ ПОЛІТИКИ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ РАДА ДИРЕКТОРІВ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ ВІННИЦЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ КОЛЕДЖ

ПЕРЕДОВИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ДОСВІД ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЗБІРНИК

ВІННИЦЯ 2021

Рекомендовано до друку Радою директорів закладів фахової передвищої освіти Вінницької області (протокол № 1 26. 08. 2021 р.)

Редакційна колегія

Голова: к. п. н., доцент. О. С Домінський. — голова Ради директорів закладів фахової передвищої освітиВінницької області, директор Вінницького технічного коледжу.

Члени редакційної колегії:

Братанюк Л. Є., Булейко О. І., Вдовиченко Ю. В., Грисюк Г. В., Гуцаленко Н. І., Дальниченко Н. М., Дмитрик О. В., Зоріна Ю. В., Ільніцька Ю. Б., Казьмірова Г. М., Каплична Л. О., Коломієць С. В., Костецька В. В., Маковій В. А., Руда Т. В., Савлук Л. І., Соловей В. Л., Соляр Л. В., Сурсаєва І. С., Яхно Л. С.

Укладач і відповідальний редактор:

К. п. н. Л. В. Моторна. — методист Ради директорів закладів фахової передвищої освіти Вінницької області.

Передовий педагогічний досвід викладачів закладів фахової передвищої освіти Вінницької області: інформаційний збірник / редкол.: О. С. Домінський (голова) та ін. Вінниця: Діло, 2021. 94 с.

Інформаційний збірник передового педагогічного досвіду викладачів закладів фахової передвищої освіти створено з метою удосконалення освітньовиховного процесу, вивчення та розповсюдження досвіду роботи кращих викладачів, закладів освіти.

У каталозі представлені анотації методичних розробок викладачів закладів фахової передвищої освіти Вінницької області.

Інформаційний масив методичних розробок викладено у вигляді анотацій, наданих викладачами на рівні обласних методичних об'єднань.

Зміст

Вінницький медичний фаховий коледж ім. акад. Д. К. Заболотного	8
Активні методи навчання як компонент формування професійних компетентностей при викладанні дисципліни Медсестринство у внутрішній медицині	8
Особистісно-орієнтоване навчання при викладанні навчальної дисципліни Основи охорони праці та Охорона праці в галузі	9
Перевернене навчання при вивченні хімічних дисциплін1	1
Формування професійних компетентностей майбутнього фахівця при вивчені інформатики та основ медичної інформатики	
Роль позааудиторної роботи студентів у формуванні сучасного висококваліфікованого фахівця при вивченні дисципліни Медсестринство в геронтології, геріатрії і паліативній медицині	3
Вінницький технічний коледж1	5
Використання інформаційно-комунікаційних технологій при вивченні фізики	
Вінницький транспортний фаховий коледж1	6
Новітні методики навчання у закладах фахової передвищої освіти (із циклу економічних дисциплін)	6
Колоритність виховних заходів1	7
Теоретична та креативна хімія	8
Захист України. Збірник тестових завдань	8
Машини для укладання та розбирання рейкошпальної решітки	9
Змішане навчання на заняттях фізики та астрономії	0
Вінницький фаховий коледж культури імені М. Д. Леонтовича2	2
Методика підготовки студента до роботи з інструментовки та аранжування з використанням комп'ютерної програми Finale для ефективного та дієвого засобу швидкого та гармонійного вивчення дисципліни з урахуванням можливості відчувати звукове висвітлювання творчого задуму студента і можливості відтворення партитур та партій у друкарському вигляді	2
Використання комп'ютерної програми Finale для роботи з дисципліною Інструментування	3
Симфонічний оркестр та його можливості в поширенні світової культури та розвитку музичного мислення слухача та виконавця	4
ВСП «Барський фаховий коледж транспорту та будівництва НТУ» 2	7

	Система діагностики знань і вмінь студентів-засіб ефективного керівництва навчальним процесом
	Система електронного навчання (Learning Content Management System) - засібефективного формування навчального процесу"
	Психолого-педагогічні проблеми розвитку просторової уяви на заняттях креслення
	Формування практичних навичок у студентів на заняттях електротехніки 29
	Впровадження ситуаційних методик навчання студентів під час вивчення дисциплін Основи охорони праці, Охорона праці в галузі
В	ВСП «Вінницький технологічно-промисловий фаховий коледж ВНАУ» 32
	Робочий зошит для навчальної практики студентів спеціальності 071 Облік і оподаткування з дисципліни: Планування та організація діяльності підприємства
	Навчальний посібник Конструкційні матеріали і технології
	Методичні рекомендації з дисципліни Основи виробництва молока для студентів спеціальності 181 Харчові технології
	Виробничо-ситуаційні завдання з дисципліни Організація, планування та управління
	Методичні рекомендації для проведення занять зі студентами спеціальних медичних групу закладах фахової передвищої освіти
	Практикум з дисципліни Українська мова (Розділ Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія) для підготовки студентів закладів фахової передвищої освіти до ЗНО
	Навчальний посібник для студентів закладів фахової передвищої освіти Українська література 60-х років XX століття
	Робочий зошит для проведення практичних робіт з дисципліни Бухгалтерська звітність підприємств для студентів спеціальності 071 Облік і оподаткування
	Практикум з дисципліни Історія України для підготовки студентів закладів фахової передвищої освіти до ЗНО
	Довідник для студентів спеціальності 181 Харчові технології (за ОПП Зберігання, консервування та переробка м'яса)
	Робочий зошит для студентів спеціальності 181 Харчові технології (за ОПП Виробництво хліба кондитерських, макаронних виробів і харчових концентратів.).
	NUBUKB 100116 1 4/.

інтерактивних форм навчання	43
Іноземна мова за професійним спрямування спеціальності 181 Харчові технології	44
Механічна енергія та робота. Методичні рекомендації та задачі для самостійного розв'язування у закладах фахової перед вищої освіти	45
Цивільне право. Методичні вказівки до виконання тестових завдань для студентів спеціальності 081 Право	46
Методичні рекомендації з дисципліни Технологія галузі (розділ 2. Технол макаронних виробів)	
ВСП «Вінницький торговельно-економічний фаховий коледж КНТЕУ»	49
Використання прийомів мнемотехніки та елементів проблемного навчання під час вивчення біології	
Проєктування спеціалізованих цехів закладів ресторанного господарства»	50
Проектування виробничих приміщень закладів ресторанного господарства	ı .51
Методика використання спеціалізованого програмного забезпечення Віртуальний студентський банк при викладанні фінансових дисциплін	52
Сучасні інноваційні інтерактивні методи дистанційного навчання в умовах карантину	
ВСП Вінницький фаховий коледж будівництва, архітектури та дизайну КНУБіА	
Культуротворчий вплив різних видів мистецтв у процесі вивчення українс літератури	
ВСП «Вінницький фаховий коледж економіки та підприємництва ЗУНХ	У.56
Мотивація навчальної діяльності на заняттях математики	56
ВСП «Вінницький фаховий коледж НУХТ»	57
Актуальність проблемного навчання у формуванні екологічної свідомості фахового молодшого бакалавра	
Формування національної свідомості та патріотизму в процесі вивчення історії України.	58
Автомобілі з альтернативними установками. Курс лекцій	59
Hard i Soft Skills у формуванні конкурентоспроможності майбутнього фахівця	60
ВСП «Ладижинський фаховий коледж ВНАУ»	62

	Досвід проведення демонстраційного експерименту та лабораторних і практичних занять в умовах змішаного режиму навчання	62
	Досвід створення сучасного наочного матеріалу з дисципліни Машини і обладнання для тваринництва.	
	Виробничі екскурсії як метод формування професійної компетентності майбутнього спеціаліста.	63
	Професійне виховання як базовий аспект формування професійної компетентності майбутніх техніків-електриків	64
	СП «Могилів-Подільський технолого-економічний фаховий коледж ЗНАУ»	66
	Формування національної свідомості, патріотичних почуттів студентів засобами національно-патріотичного виховання	66
	Впровадження сучасних технологій професійно - практичної підготовки фахівців на основі інтеграції навчання і виробництва	67
	Застосування ігрових та імітаційних технологій при вивченні математики	68
	Інтегровані бінарні заняття на виробництві як форма професійноорієнтованого навчання студентів	69
	Інтерактивне навчання як засіб формування професійних компетентностей фахівців	69
B	СП «Немирівський фаховий коледж будівництва та архітектури ВНАУ:	
	Досвід в організації дистанційного навчання під час вивчення дисципліни Охорона праці в галузі»	
	Навчальний практикум для виконання практичних завдань з дисципліни Бухгалтерський облік	71
	Інноватика інтегрованого навчання: теорія і практика. Поглиблення теоретичних знань студентів на основі їхнього практичного пізнавального досвіду та міждисциплінарних зв'язків. (на прикладі підготовки студентів будівельних спеціальностей.)	. 72
В	СП «Тульчинський фаховий коледж БНАУ»	
	Вивчення передового досвіду виробника лікаря ветеринарної медицини «Айболит» Орлюка С. В., на тему: «Робота планування та організація в цент ветеринарної медицини «Айболит»»	_
	Організація дистанційного та змішаного навчання на платформі G Suite for education	
В	СП «Чернятинський фаховий коледж ВНАУ»	

Актуальні проблеми методики викладання іноземної мови та іноземної мо (за професійним спрямуванням).	
Підходи до формування фахових компетенцій з навчальної практики з Інформаційних систем і технологій в обліку за дистанційною формою навчання.	77
ДВНЗ «Могилів – Подільський монтажно-економічний коледж»	
Навчальний посібник з дисципліни Електричні та технічні вимірювання».	
Вертикальне планування будівельного майданчика	
Вирішення питання підготовки висококваліфікованого спеціаліста з використанням мультидисциплінарного підходу.	
English	82
Використання smart-технологій для формування інформаційно-цифрової компетентності студентів при викладанні математики	83
Калинівський технологічний фаховий коледж	85
Тестування в системі оцінювання успішності здобувачів освіти під час вивчення історії України (методичні рекомендації підготовки, складання застосування тестових завдань з історії України	
Електронний додаток Навчальна практика (спеціальність 071 Облік і оподаткування)	86
Сучасні педагогічні технології та інноваційні методики навчання в підгото фінансистів у коледжах і технікумах: досвід, проблеми, перспективи	
Активізація пізнавальної діяльності на заняттях з математики	88
Формування професійних компетентностей шляхом використання інтерактивних технологій як засобу реалізації кожного студента	89
Формування професійної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва в процесі практичної підготовки	89
Могилів-Подільський медичний фаховий коледж	91
Формування у студентів навичок зв'язного мовлення та творчих здібносте шляхом особистісно-зорієнтованого навчання та застосування інноваційні технологій.	Í IX
Пряма і непряма мова, її призначення і граматично-смислові особливості. Пунктограми при непрямій мові та діалозі.	
Погребищенський медичний фаховий коледж	
Оптимізація навчального процесу	93
Професійні захворювання	93

Вінницький медичний фаховий коледж ім. акад. Д. К. Заболотного

Бондаренко Наталія Валеріївна

Тема: Активні методи навчання як компонент формування професійних компетентностей при викладанні дисципліни Медсестринство у внутрішній медицині

Мета розробки: Удосконалити процес навчання на заняттях з дисципліни Медсестринство у внутрішній медицині через впровадження активних методів навчання.

Навчальна дисципліна: Медсестринство у внутрішній медицині.

Анотація: У методичній розробці розглядаються методи покращення якості медичної підготовки та активізації освітнього процесу через педагогічні технології активних методів навчання, які здатні збільшити потенціал розвитку професійної компетентності, досягти значно вищих рівнів фахової компетентності випускників.

Методична розробка включає теоретичні дані із визначення і класифікації активних методів навчання, обгрунтування і застосування технології інтелект-карт, питання організаційного, методичного та інформаційного забезпечення медичної освіти, опис та проблемні питання симуляційного навчання, питання мотивації студентів до активного навчання та окремі питання компетентнісного підходу, системні питання розвитку фахових компетентностей студентів та оцінку результативності.

Сформовано авторський підхід до викладання дисципліни Медсестринство у внутрішній медицині із застосуванням активних методів, насамперед: рейтингове експрес-опитування за допомогою сервісу Quizizz, методики інтелект-карт, ділової гри, симуляційні методи навчання, низки інших активних методик викладання. Запропоновані нові методичні підходи для лекційних і практичних занять із використанням сучасних інформаційних технологій.

Вперше обгрунтовано педагогічні умови впровадження активних методів навчання в процесі фахової підготовки медичних сестер, в комплексі сучасних методів викладання, заснованих на сучасних інформаційних технологіях, та забезпечення мотивації студентів медсестринського відділення. Методична розробка призначена для активізації та посилення ефективності викладання дисципліни Медсестринство у внутрішній медицині для студентів медсестринського відділення, раціонального формування їх професійних компетентностей за умов використання сучасних інформаційних технологій.

Сфера використання: освітній процес при викладанні клінічних дисциплін у вищих медичних навчальних закладах І-ІІ рівнів акредитації.

Переваги даної розробки над традиційними технологіями полягають у можливості підвищити якість і ефективність навчання при застосуванні активних методів навчання, сформувати професійні компетентності студентів за допомогою симуляційних технологій та контролю мотивації студентів, із використанням сучасних інформаційних технологій та сервісів: технологій

інтелект-карт, сервісу тестування Quizizz, хмарних технологій навчання.

Контактний телефон: 0973418614

Довженко Людмила Володимирівна

Тема: Особистісно-орієнтоване навчання при викладанні навчальної дисципліни Основи охорони праці та Охорона праці в галузі

Автор досвіду: Довженко Людмила Володимирівна, викладач основ охорони праці та охорони праці в галузі, викладач вищої категорії

Стаж роботи: 21 рік

Анотація: Сучасна освіта спрямована на виховання, перш за все, творчої особистості, функціонально грамотної і методологічно компетентної особистості, що володіє інформаційними технологіями й готова до свідомого вибору професії. Тому постає потреба в самостійній, відповідальній за свої вчинки особистості, здатній використовувати набуті протягом життя знання, вміння і навички при розв'язанні життєвих завдань у різних сферах людської діяльності, готовій виважено долати кризові життєві ситуації.

Найбільш раціональним шляхом вирішення вищезгаданих завдань ϵ впровадження особистісно-орієнтованого підходу в навчанні.

У матеріалах досвіду висвітлено сутність і переваги інтерактивних методик навчання, розглядається їх поєднане застосування з традиційними методами.

Використання особистісно-орієнтованого навчання сприяє вирішенню проблеми змісту навчання у процесі вивчення навчальної дисципліни, формування основних груп компетентностей, активізації пізнавальних інтересів студентів через творчі завдання, що задіють уяву, розвивають уміння застосовувати, аналізувати й інтерпретувати інформацію, а не просто заучувати та механічно відтворювати її, а також розширює можливості самостійної навчальної діяльності студентів, дозволяє зробити процес навчання диференційованим та індивідуальним.

У теоретичній частині проаналізовано аспекти використання активних методів навчання та подано приклади використання інноваційних технологій на лекційних та практичних заняттях з основ охорони праці.

Результати досвіду можуть бути використанні викладачами дисциплін охорони праці для ефективної підготовки спеціалістів у закладах вищої та фахової передвищої освіти.

Шляхи поширення досвіду: виступи на методичній раді ВМК ім. акад. Д. К. Заболотного, обласних методичних об'єднаннях, засіданнях циклової комісії.

Дисципліна: «Основи охорони праці та охорона праці в галузі»

Форма узагальнення: опис досвіду

Термін узагальнення: 2021 р.

Контактний телефон автора: 0931173533

Тема: Інноваційні та інформаційні технології формування творчої особистості сучасного фахівця у студентів медичного профілю

Мета розробки: аналіз та експериментальна перевірка теоретичної та практичної бази щодо застосування сучасних інноваційних та інформаційних форм та методів роботи з метою формування творчої особистості майбутнього фахівця.

Навчальна дисципліна: Математика.

Анотація: В розробці автор використання описала сучасних інноваційних та інформаційних форм та методів викладання математики з особистісно-орієнтованого підходу до процесу урахуванням навчання, проаналізувала різноманітні види навчальної та виховної діяльності, які відповідають педагогіці співробітництва, що сприяють формуванню та розвитку творчої особистості студента. Викладач у своїй навчально-виховний діяльності вдало поєднує та впроваджує фронтальні, колективні, групові та інноваційні форми роботи, які спрямовані на розвиток здатності орієнтуватися в нових У освітньому адаптуватися них. процесі такий ЛО найактуальніший, тому основне завдання викладача було – відібрати зі своїх методичних надбань усе прогресивне і модернізувати навчальний процес так, щоб забезпечити розвиток мислення, розумових творчих здібностей студентів.

Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне розв'язання проблеми завдяки аналізу відповідної ситуації. Воно ефективно сприяє виробленню навичок і вмінь, виробленню цінностей, створенню атмосфери співробітництва, взаємодії, дає змогу реалізувати важливі принципи навчання: проблемність, професійну зорієнтованість, спрямованість на самонавчання. Тому під час проведення занять з математики, викладач поруч із традиційними формами навчання постійно використовує різноманітні інноваційні методи, що спрямовані на створення атмосфери творчості, взаємодопомоги і взаємоповаги, розвиток креативності та нестандартності мислення студентів.

Результативність досвіду: підвищення мотивації навчання, активності в різних формах навчальної діяльності, самоздобуття знань; підвищення рівня інтелектуальних, професійних умінь і навичок; розвиток творчих здібностей учнів, здатності до самоосвіти; набуття навиків самоорганізації, саморозвитку, самореалізації; вміння адаптуватися у різноманітних життєвих ситуаціях.

Сфера використання: для викладачів, зорієнтованих на впровадження інноваційного підходу в навчально-виховний процес у закладах фахової передвищої освіти.

Переваги даної роботи над традиційними: Апробація використання сучасних методів з використанням інноваційних та інформаційних технології сприяла підвищенню мотивації у студентів під час вивчення математики та відповідно результатів їх успішності. Педагогічна діяльність відзначається ініціативністю, творчістю, новаторством та постійним пошуком оптимально-ефективного заняття, базується на ґрунтовній науково-теоретичній підготовці.

Контактний телефон: 0674256321

Моцяка Юрій Миколайович

Тема: Перевернене навчання при вивченні хімічних дисциплін

Автор досвіду: Моцяка Юрій Миколайович, викладач хімії, викладач вищої категорії

Стаж роботи: 14 років

Анотація: У педагогічному досвіді висвітлюється проблема отримання знань та вмінь в добу інформатизації. Розглядаються можливості організації поза аудиторного навчання студенів спеціальності 226 «Фармація», освітня програма «Фармація, промислова фармація» при вивченні хімічних дисциплін, з використанням сучасних інформативних технології та засобів комунікації між студентом та викладачем. Описуються особливості побудови системи навчання, яка може бути застосована при очній, змішаній чи дистанційній формі навчання.

Актуальність теми педагогічного досвіду зумовлена тим, що внаслідок швидкого розвитку новітніх інформаційних технологій створилися передумови, щодо дуже простого і доступного отримання інформації. Поширення літературних джерел, презентацій, відео- та фото-матеріалів інструкцій та іншого в мережі інтернет створює умови для, в якнайширшому розумінні, самостійного оволодіння матеріалом. Але проблемою залишається спосіб засвоєння отриманих знань. І якщо вони не є структуровані, або подаються в неправильній послідовності, не мають між собою структурно логічних зв'язків, то і ефект такого самостійного навчання буде незначний або взагалі наближатиметься до нуля. Не зв'язана між собою, не структурована інформація не зможе реалізуватися в реальному житті і буде «мертвим» багажем без практичного застосування.

Даний педагогічний досвід розкриває способи організації процесу навчання в епоху інформатизації і цифрофізації, не применшуючи роль очного аудиторного навчання, яке може бути перебудоване із теоретично-практичного на суто практичне навчання. Завдяки цьому з'являється можливість більш ґрунтовно підійти до професійного навчання в контексті застосування теоретичних знань на практиці та відпрацювання практичних навичок ширше і з більшим числом повторень.

Педагогічний досвід спрямований на організацію поза аудиторної самостійної роботи студента під час вивчення хімічних дисциплін шкільної та професійної компоненти. Дозволяє «перевернути» навчання таким чином що студенти опрацьовують теоретичні знання поза аудиторно а використовують засвоєні знання на очних заняттях, в противагу класичному навчанню де теоретичні знання (із поясненням прикладів) отримуються на очних заняттях, а вже застосування отриманої інформації відбувається у вигляді домашнього завдання.

Шляхи поширення досвіду: виступи на методичних радах, методичних об'єднаннях, апробація власної методичної розробки, фахові публікації

Дисципліна: Хімія (профільний рівень)

Форма узагальнення: опис досвіду **Термін узагальнення:** 2021 рр.

Контактний телефон авторів: (096) 355 72 54

Родюк Тамара Леонідівна

Тема: Формування професійних компетентностей майбутнього фахівця при вивчені інформатики та основ медичної інформатики

Мета розробки: аналіз та експериментальна перевірка теоретичної та практичної бази навчально-методичного забезпечення дисциплін та розділів, пов'язаної із сучасними освітніми інформаційним технологіями, з метою формування професійних компетентностей майбутнього фахівця.

Навчальні дисципліни: Інформатика, Основи медичної інформатики.

Анотація: В методичній розробці представлено форми, методи та засоби викладання навчальних дисциплін інформатика та основи медичної інформатики, що забезпечують компетентнісний підхід. Зміст навчання інформатики у коледжі має чітко виражену прикладну спрямованість тому викладач переважно застосовує практичні методи і форм організації занять. Тематика завдань розроблено згідно міжпредметної інтеграції з дисциплінами: біологія та екологія, математика, фізика, внутрішня медицина, педіатрія, клінічні лабораторні дослідження тощо. Планування та організацію навчальної діяльності проводить на основі базових цінностей, загальних компетенцій, з урахуванням цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, які зазначені в навчальних програмах.

Актуальність теми зумовлена впровадженням нових стандартів фахової передвищої освіти різних галузей знань на основі компетентнісного підходу. Досить активно ведеться робота з розробки освітніх (освітньо-професійних та освітньо-наукових) програм, які розробляються для кожного рівня вищої освіти та, відповідно до нових вимог, містять перелік інтегральної, загальних і фахових компетентностей для кожної спеціальності.

Сфера використання: при підготовці здобувачів освіти в вищих навчальних закладах І-ІІ рівнів акредитації та закладах професійно-технічної освіти до лекційних, практичних занять, до підсумкового контролю знань та виконання самостійної роботи, а також викладачами для підготовки та проведення занять в аудиторії та в умовах дистанційного навчання.

Переваги даної розробки над традиційними технологіями: Апробація використання запропонованих дидактичних матеріалів та моделі освітньої діяльності є дієвим механізмом конкретизації результатів професійної підготовки фахівців, наочно демонструє багатогранність розвитку компетентних фахівців, сприяє підвищенню мотивації у здобувачів освіти при вивченні інформатики та основ медичної інформатики та їх результатів.

Контактний телефон: 0985061221

Тема: Роль позааудиторної роботи студентів у формуванні сучасного висококваліфікованого фахівця при вивченні дисципліни Медсестринство в геронтології, геріатрії і паліативній медицині.

Мета розробки: Систематизація і обґрунтування результатів експериментальної перевірки педагогічних умов ефективного застосування окремих студентоцентричних видів позааудиторної самостійної діяльності студентів, аналіз впливу вказаних видів діяльності на успішність та кінцевий результат порівняно з традиційними методами.

Навчальна дисципліна: Медсестринство в геронтології, геріатрії і паліативній медицині.

Анотація: В методичній розробці висвітлюється проблема ефективної організації позааудиторної діяльності студентів на основі детального аналізу та вивчення впливу різних категорій такої діяльності на формування сучасного висококваліфікованого фахівця з медсестринства, виявлення можливості оптимізації навчального процесу шляхом впровадження їх в педагогічну практику під час вивчення дисципліни «Медсестринство в геронтології, геріатрії і паліативній медицині».

Актуальність досвіду зумовлює практична потреба в адаптації педагогічних методик організації самостійної позааудиторної роботи до навчальної діяльності студентів медичного коледжу при вивченні дисципліни Медсестринство в геронтології, геріатрії і паліативній медицині, необхідність переорієнтації освітнього процесу за студентоцентричним принципом.

В методичній розробці акцентовано увагу на особливій ролі додаткової категорії позааудиторної діяльності у формуванні фахових компетентностей медичної сестри. Враховуючи сучасний стан системи освіти, описується використання в педагогічній діяльності цифрових освітніх технологій, в тому числі дистанційних, для доставки навчального матеріалу, організації діалогового каналу між учасниками освітнього процесу на засадах взаємоповаги і рівноправності. У розробці пропонується класифікація самостійної роботи, у якій вирізняється волонтерство як окремий напрямок додаткової категорії позааудиторної діяльності майбутніх медичних фахівців, що містить як професійну, так соціально-корисну складові. Волонтерська діяльність сприяє формуванню активної життєвої позиції, становленню фахових компетентностей, особистісному розвитку студентської молоді.

Сфера використання: методична розробка може бути використана викладачами закладів фахової передвищої освіти під час планування та організації самостійної позааудиторної діяльності студентів.

Переваги даної роботи над традиційними: використання різноманітних форм та методів самостійної позааудиторної роботи студентів після попереднього тестування щодо їхніх бажань і очікувань, створює вищий рівень мотивації до зазначеного виду діяльності. Таким чином підвищується якість засвоєння програмного матеріалу завдяки усвідомленій пізнавальній діяльності здобувачів освіти, реалізується внутрішній потенціал, розвиваються здібності й таланти кожного студента.

Контактний телефон: 0631778712

Вінницький технічний коледж

Грабенко Олексій Анатолійович

Тема: Використання інформаційно-комунікаційних технологій при вивченні фізики

Головна педагогічна ідея досвіду: Формування загальних та професійних компетентностей здобувачів освіти засобами інформаційно-комунікаційних технологій при вивченні фізики.

Анотація. Опис досвіду представлений підбором матеріалів, які показують шляхи використання інформаційно-комунікаційних технологій при вивченні фізики.

У матеріалах досвіду подано зразки занять, які використовує викладач у своїй роботі. Вони сприяють активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти. Використання сучасних цифрових та інформаційно-комунікаційних технологій дозволяє поєднувати процеси вивчення, закріплення та засвоєння навчального матеріалу, які під час традиційного навчання відокремлені один від одного. Особливо актуальним це питання стало під час дистанційного та змішаного навчання.

В роботі представлено аналіз можливостей інтерактивних ресурсів, здійснено аналіз сучасного стану розвитку цих ресурсів, надано основні характеристики та особливості використання. Описано переваги використання інтерактивних ресурсів в навчально-виховному процесі навчального закладу. Розглянуто практичне застосування он-лайн платформи для тестування Kahoot та інтерактивного сервісу Plickers, а також онлайн-сервіси для перевірки знань здобувачів освіти в дистанційному режимі – Google Forms, Nearpod та Quizizz.

Шляхи поширення досвіду:

- методична розробка з теми: Використання QR-кодів у навчальній та позаурочній діяльності;
- участь у міжнародній науково-практичній конференції: Вища освіта в Україні: досвід, актуальні питання та перспективи для випускників, участь у Всеукраїнській та регіональних науково-методичних конференціях.
  - публікація ряду статей на дану тематику.

Форми узагальнення: творчий звіт, портфоліо.

Термін узагальнення: 2019-2021 рр.

Контактний телефон автора: (068) 0422727

Вінницький транспортний фаховий коледж

Гавриш Алла Петрівна

Тема: Новітні методики навчання у закладах фахової передвищої освіти (із циклу економічних дисциплін)

Мета розробки: систематизувати та узагальнити новітні методики навчання, які застосовує автор у педагогічній діяльності, при викладанні дисциплін економічного циклу у закладах фахової передвищої освіти для активізації пізнавальної активності здобувачів освіти та формування ключових професійних компетентностей.

Навчальна дисципліна: Економіка, організація і планування виробництва Анотація: стрімкий розвиток інформаційно-технологічного простору призводить до динамічних змін у суспільстві в цілому та в освіті як важливій сфері суспільного життя. Для того, щоб підтримувати інтерес здобувачів освіти до навчання перед викладачем постійно постає проблема пошуку нових форм роботи на занятті, активізації їхньої пізнавальної діяльності. Якість теоретичних знань, практичних умінь та навичок здобувачів освіти, глибина їхнього світогляду, формування нахилів до певних видів роботи визначаються, насамперед, ефективністю проведення занять викладачем.

Технологія ігрового та імітаційного навчання сприяє швидкій оперативній адаптації майбутніх фахівців до безпосередньої професійної діяльності та забезпечує поглиблення практичних навичок і вмінь здобувачів освіти завдяки поєднанню традиційних академічних та інноваційних методів, інтегрованих комплексних завдань у вигляді практичних тренінгів, майстер-класів, ділових ігор.

Використання ігрових та імітаційних технологій відповідає вимогам сучасного освітнього простору, має прикладне значення, сприяє суттєвому підвищенню рівня якості знань, умінь та навичок здобувачів освіти, дозволяє їх більше активізувати, а також урізноманітнити форми роботи на занятті, розвиваючи при цьому креативне мислення, творчі здібності, привчаючи працювати самостійно і творчо.

Сфера використання: впровадження в навчальний процес у закладах фахової передвищої освіти при викладанні дисциплін економічного циклу.

Переваги розробки над традиційними технологіями: у посібнику розкрито сутність педагогічних та психологічних особливостей покоління Z, їх світосприйняття. Автор ділиться досвідом та проблемами застосування ігрових та імітаційних технологій в практичній педагогічній діяльності поряд з традиційними методиками, а також наводить методичні рекомендації щодо застосування цих технологій.

Контактний телефон авторів: (097)-926-97-00

Дмитрик Ольга Вікторівна, Кваснюк Інна Олександрівна

Тема: Колоритність виховних заходів

Мета розробки: У збірнику висвітлюються методичні рекомендації до організації та проведення виховних заходів. Представлено сценарії свят та спектр тем для проведення інтерактивних відкритих виховних годин у Вінницькому транспортному коледжі викладачами української мови та літератури з нагоди відповідних свят.

Навчальна дисципліна: українська мова та література **Анотація розробки**

Патріотичне виховання здобувачів освіти Вінницького транспортного коледжу розглядається як складова національного виховання, головною метою якого є становлення самодостатнього громадянина — патріота України, гуманіста і демократа, готового до виконання своїх громадянських і конституційних обов'язків, до успадкування духовних і культурних надбань українського народу, досягнення високої культури взаємин.

Як результат ефективного патріотичного виховання у молоді нашого закладу освіти формується патріотизм, який характеризується любов'ю до Батьківщини, прив'язаністю до місця свого народження, проживання, гордістю за надбання національної культури, піклуванням про історичну долю держави, повагою до історичного минулого й успадкованих від нього традицій. Відповідно, одним із головних напрямів патріотичного виховання є формування національної свідомості та самосвідомості.

Це передбачає виховання любові до рідної землі, свого народу, віру в його духовну силу, готовності до праці в ім'я України, освоєння національних цінностей (мови, території, культури), готовність свідомо служити інтересам своєї держави, патріотизм, що сприяє утвердженню національної гідності, формування почуття гордості за свою Батьківщину.

Сфера використання: рекомендовано для кураторів академічних груп закладів фахової передвищої освіти

Переваги розробки над традиційними технологіями:

Свято – це невід'ємна частина будь-якої народної культури. Це – не тільки години відпочинку, але й підсумок певного періоду, циклу, етапу життєдіяльності людей. Свята несуть емоційне навантаження, забезпечуючи при цьому передачу традицій поколінь, зближення людей на основі духовних, естетичних і творчих інтересів. Організація дозвілля з нагоди того чи іншого свята, яка ґрунтується на сприйнятті та активній дії, особливо актуальна для сучасної молоді.

Контактний телефон автора: 0677066766, 0968905135

Красій Тетяна Вікторівна

Тема: Теоретична та креативна хімія

Мета розробки: компетентністний підхід до вивчення хімії, який передбачає вдосконалення теоретично-практичних навичок та вмінь, використовуючи нестандартні елементи організації заняття з хімії на прикладі матеріалів до проведення інтегрованого заняття з формуванням нових знань.

Навчальна дисципліна: Хімія.

Анотація розробки. Інноваційний шлях розвитку суспільства можна забезпечити, лише сформувавши покоління людей, які міркують і думають поновому. Нині відбувається трансформація системи освіти із репродуктивної в освіту безперервного розвитку, що потребує зміни ставлення здобувачів освіти до власної навчальної діяльності.

Хімія — одна з природничих наук про речовини та їх перетворення. Ми живемо в такий час, коли ця наука проникла в усі сфери життя. Навчальний посібник містить теоретичний матеріал та практичну частину органічної хімії, які дають загальнонаукову основу для розуміння дисципліни. Він може використовуватись для аудиторного, самостійного та дистанційного навчання.

Сфера використання:

Видання адресоване студентам коледжів та технікумів, працівникам освіти і всім тим, хто хоче поповнити свої знання з хімії.

Переваги розробки над традиційними технологіями:

Навчальний посібник відкриває здобувачам освіти простір до нетрадиційних джерел інформації, підвищує ефективність самостійної роботи, дає нові можливості для творчості, знаходження і закріплення будь-яких професійних навичок. А також дозволяє реалізовувати принципово нові форми і методи навчання.

Контактний телефон автора: 0985875428

Левківський Валерій Миколайович

Тема: Захист України. Збірник тестових завдань.

Мета розробки: допомогти студентам у створенні власної чіткої мотивації у здобутті знань, розвивати творчий та інтелектуальний потенціал студента через впровадження запропонованих у посібнику тестових завдань в електронній формі для дистанційного навчання.

Предмет: Захист України

Анотація розробки: у посібнику обговорюється вітчизняний досвід впровадження у практику педагогічної діяльності сучасних методів та технологій педагогічного оцінювання. Розглянуто основні принципи та правила побудови тесту і тестових завдань.

Посібник ϵ добіркою матеріалів до яких включені найбільш важливі, базові знання, що відображають сутність, зміст, закони й закономірності явищ, що розглядаються і які використовуються розробником тестових завдань у навчанні.

Розроблені тестові завдання дозволять студентам заглиблено пройти важливі теоретичні і практичні теми.

Послідовність вирішення варіантів тестів повинна розглядатися паралельно з вивченням студентами теоретичних основ відповідних розділів і тем предмету.

Рекомендований порядок освоєння тестових завдань студентами відповідає вимогам навчальної програми предмету Захист України.

Склад тесту відповідає змісту навчальної дисципліни.

Завдання тесту в тотожній пропорції охоплює всі важливі аспекти тематики предмету.

Сфера використання: перспективність створення збірника тестів з предмету Захист України передбачає більш ефективно поглибити студентами набуті знання з провідних тем предмету таких як вогнева, тактична підготовка, до медична допомога та інші. Ефективно використовувати набуті знання при проходженні служби в ЗС України

Перевага розробки над традиційними технологіями: створені тестові завдання забезпечують об'єктивне і справедливе оцінювання учнівської молоді, створюють однакові умови участі у тестуваннях, своєчасно інформують учасників щодо результатів виконаних програми тестування.

Запропонована автором методика створення тестів допоможе викладачам покращити практику проведення занять завдяки формулюванню низки правил та їх ілюстрації реальними прикладами тестових завдань.

Контактний телефон автора: (067)316 9169

Машталер Микола Григорович

Тема: Машини для укладання та розбирання рейкошпальної решітки Мета посібника: розвиток індивідуальних якостей студента щодо формування пізнавальних можливостей використання, будови сучасної техніки під час навчального процесу та впровадження її на виробництві.

Навчальна дисципліна: Підйомно-транспортні, будівельні, дорожні, колійні машини і обладнання.

Анотація розробки: розробка включає особливість організації та виконання механізованих колійних робіт. Розглянуті конструкція, принцип дії, технічна характеристика та правила експлуатації моторних платформ МПД, МПД-2, укладального крана УК-25/9-18, кранів для укладання стрілкових переводів УК-25СП та Tracklayer TL-70, машин для зварювання рейок ПРСМ-3, ПРСМ-4, ПРСМ-5, КЗМ-005, рейкошліфувального поїзда РШП-48. Приведені розрахунки вузлів згідно програми дисципліни, а також відомості з техніки безпеки. Заходи по удосконаленню експлуатаційної діяльності підрозділів колійного господарства і галузі в цілому передбачають впровадження нових машин і технологій для удосконалення технології і організації ремонтно-колійних робіт. Вчасний і якісний ремонт колії веде до зниження витрат часу, праці і експлуатаційних витрат, збільшенню продуктивності праці на основі

максимальної механізації усіх колійних робіт. Особлива увага в ланцюгу залізнично-будівельних машин приділяється саме таким машинам.

Сфера використання: впровадження в навчальний процес основних видів машин для укладання і розбирання рейкошпальної решітки та технологічний процес їх роботи.

Переваги розробки над традиційними технологіями: методичний посібник не має аналогів та призначений для вивчення відповідного розділу у спеціалізованих навчальних закладах України. Також може бути корисним для фахівців з експлуатації та обслуговування колійних машин та механізмів.

Контактний телефон автора: (067) 548-74-34

Присяжна Тетяна Іванівна

Тема: Змішане навчання на заняттях фізики та астрономії

Мета розробки: розвиток і удосконалення експериментальних умінь шляхом впровадження змішаного навчання і мобільних технологій на заняттях фізики та астрономії; формування в студентів самостійності під час вирішення завдань.

Навчальна дисципліна: Фізика та астрономія

Анотація розробки: призначений для вивчення курсу фізики та астрономії. У посібнику представлено досвід впровадження змішаного навчання і мобільних технологій на заняттях фізики та астрономії. Зазначений підхід забезпечує раціональне поєднання традиційного з інноваційним в освітньому процесі. Технологія blended learning сприяє підвищенню ефективності навчання сучасного студента, всебічному і гармонійному розвитку його особистості, якісному формуванню 10 ключових компетенцій. Змішане навчання є одним з найбільш перспективних напрямків розвитку освіти. Видання зорієнтоване на студентів фізики та астрономії, інформатики та усіх освітян, які зацікавлені у використанні цифрових технологій в освітньому процесі.

Зміст відображає технології змішаного навчання, поради щодо організації змішаного навчання виконання освітньої програми в умовах сьогодення, а технологія проведення експериментальних досліджень створює умови для виконання основної мети заняття — формування практичних умінь та навиків. Він містить мобільні додатки з наведеної теми. Посібник може використовуватись для аудиторного, самостійного та дистанційного навчання.

При вивченні фізики та астрономії у закладах освіти потрібно враховувати те, що для успішної реалізації освітніх цілей потрібно розробити відповідне методичне забезпечення, яке має не лише відповідати стандартам освіти, а й розвивати творчі здібності студентів. Адже саме творчі здібності розкривають особистість, сприяють розвитку мислення, дослідницької активності тощо.

Сфера використання: впровадження в освітній процес сучасних технологій (додатків) з дисципліни фізика та астрономія.

Переваги розробки над традиційними технологіями : для реалізації освітніх завдань, поставлених перед фізикою як навчальним предметом,

розроблені мобільні додатки. Вони спрямовані на успішне засвоєння матеріалу, розвитку інтелектуальних здібностей та використання набутих навичок при вивченні фізики та астрономії.

Контактний телефон 067 5805636

Вінницький фаховий коледж культури імені М. Д. Леонтовича

Маринчук Ігор Павлович

Тема: Методика підготовки студента до роботи з інструментовки та аранжування з використанням комп'ютерної програми Finale для ефективного та дієвого засобу швидкого та гармонійного вивчення дисципліни з урахуванням можливості відчувати звукове висвітлювання творчого задуму студента і можливості відтворення партитур та партій у друкарському вигляді

Автор досліду: Маринчук Ігор Павлович, викладач музичного мистецтва клас оркестрового диригування, інструментовки, інструментознавства, читання оркестрових партитур, аранжування, симфонічного оркестру, викладач вищої категорії, викладач-методист.

Стаж роботи: 35 років

Анотація: Сьогодення вимагає підготовки фахівця з креативним мисленням та новітніми методами викладання інструментовки та аранжування в навчальному процесі з результативним висвітленням створених партитур, які можна не тільки прочитати за інструментом, але й прослухати партитуру через інтерактивні засоби комп'ютерної технології з тембральним звучанням справжніх оркестрових інструментів. Створення методики викладання та опанування технічних засобів було впроваджено у навчальний процес з 2002 року, як експеримент, та мав достатньо високий показник у опануванні технічних та пізнавальних функцій процесу вивчення дисциплін оркестрового напрямку.

Методика складається з можливістю використання технічних засобів навчання, існуючих в навчальному процесі сучасних навчальних закладів з програмою вивчення курсу з інформативними технологіями. В сучасному світі всі студенти достатньо добре ознайомлені з інформативними технологіями, що надає можливість використовувати такі надбання для прискорення у опануванні багатьох технічних складнощів вищевказаних предметів. Всі уривки та фрази можливого повторення та їх модуляцій, з використанням продукту сучасних технологій не вважаються складними і достатньо швидко сприймаються студентами під час використання технічних засобів навчання. Студенти отримують задоволення при наборі тексту партитури, маючи достатню кількість функцій в плагінах, використовуючи для швидкого і вірного набору текстового музичного матеріалу з можливістю відчути звук та тембр інструменту та груп інструментів, впроваджених в створенні партитурного опусу. А тому засвоєння предмету відбувається значно легше, продуктивніше та студенти мають можливість відчути свої партитури в реальному вимірі часу та своєчасно знайти можливу помилку.

Результатом роботи по методиці навчання ϵ створені студентами партитури, впроваджені у використанні на державних іспитах з оркестрового диригування нашим навчальним закладом. Також студентами струнного відділу з предмету аранжування партитури використовують камерним оркестром для

практичної діяльності з можливістю кожного випускника класу отримати репетиційний час та відпрацювати практично з постановкою створеної партитури своєї роботи по аранжуванню самостійно під наглядом викладачів.

Шляхи поширення досвіду: читання лекційного та практичного курсу в Вінницькому обласному навчально-методичному центрі культури, мистецтва та туризму, для викладачів мистецьких навчальних закладів області. (щорічно)

Всі студенти навчального закладу, які мають додаткову спеціалізацію оркестрового диригування використовують досвід для створення партитур та партій для свого оркестрового колективу у власній державній програмі по диригуванню.

Створена бібліотека симфонічного оркестру ВФКМ ім. М. Д. Леонтовича, яка налічує партитури та партій інструментування та аранжування для існуючого колективу. Будь який музикант може дати запит на поширення існуючих творів для копіювання, для навчальних музичних закладів України.

Дисципліна: Інструментовка, Аранжування.

Форма узагальнення: опис досвіду **Термін узагальнення:** 2020 - 2021 рік

Переваги даної роботи над традиційними: методика допомагає викладачам вирішити головні питання в педагогічної діяльності, залучає учня та учителя до спільної творчості, використовує технічні засоби навчання, як головний метод навчання, щоб цікаво та легко оволодіти першочерговими складнощами, виникаючими при опануванні творчого процесу та допомагає оцінити свою музичну грамотність та розвивати творче мислення.

Контактний телефон: 0967262120

Маринчук Ігор Павлович

Тема: Використання комп'ютерної програми Finale для роботи з дисципліною Інструментування

Мета: Впровадження інтерактивних засобів навчання в навчальному процесі при вивченні дисципліни Інструментування, Аранжування в навчальних закладах зі спеціальності Музичне мистецтво.

Навчальна дисципліна: музичне мистецтво, інструментування, аранжування.

Анотація: Сьогодення вимагає підготовки фахівця з креативним мисленням та новітніми методами викладання інструментовки та аранжування в навчальному процесі з результативним висвітленням створених партитур, які можна не тільки прочитати за інструментом, але й прослухати партитуру через інтерактивні засоби комп'ютерної технології з тембральним звучанням справжніх оркестрових інструментів. Створення методики викладання та опанування технічних засобів було впроваджено у навчальний процес з 2002 року, як експеримент, та мав достатньо високий показник у опануванні технічних та познавальних функцій процесу вивчення дисциплін оркестрового напрямку.

Методика складається з можливістю використання технічних засобів

навчання, існуючих в навчальному процесі сучасних навчальних закладів з програмою вивчення курсу з інформативними технологіями. В сучасному світі всі студенти достатньо добре ознайомлені з інформативними технологіями, що надає можливість використовувати такі надбання для прискорення у опануванні багатьох технічних складнощів вищевказаних предметів. Всі уривки та фрази можливого повторення та їх модуляцій, з використанням продукту сучасних технологій не вважаються складними і достатньо швидко сприймаються студентами під час використання технічних засобів навчання. Студенти отримують задоволення при наборі тексту партитури, маючи достатню кількість функцій в плагінах, використовуючи для швидкого і вірного набору текстового музичного матеріалу з можливістю відчути звук та тембр інструменту та груп інструментів, впроваджених в створенні партитурного опусу. А тому засвоєння предмету відбувається значно легше, продуктивніше та студенти мають можливість відчути свої партитури в реальному вимірі часу та своєчасно знайти можливу помилку.

Результатом роботи по методиці навчання ϵ створені студентами партитури, впроваджені у використанні на державних іспитах з оркестрового диригування нашим навчальним закладом. Також студентами струнного відділу з предмету аранжування партитури використовують камерним оркестром для практичної діяльності з можливістю кожного випускника класу отримати репетиційний час та відпрацювати практично з постановкою створеної партитури своєї роботи по аранжуванню самостійно під наглядом викладачів.

Шляхи поширення досвіду: читання лекційного та практичного курсу в Вінницькому обласному навчально-методичному центрі культури, мистецтва та туризму, для викладачів мистецьких навчальних закладів області. (щорічно)

Всі студенти навчального закладу, які мають додаткову спеціалізацію оркестрового диригування використовують досвід для створення партитур та партій для свого оркестрового колективу у власній державній програмі по диригуванню.

Створена бібліотека симфонічного оркестру ВФКМ ім. М. Д. Леонтовича, яка налічує партитури та партій інструментування та аранжування для існуючого колективу. Будь який музикант може дати запит на поширення існуючих творів для копіювання, для навчальних музичних закладів України.

Сфера використання: Для всіх музикантів, які потребують швидкого набирання нотного матеріалу, інструментальників та аранжувальників для будьякого колективу, викладачам та студентам мистецьких навчальних закладів.

Контактний телефон: +380967262120, **e-mail:** vfhbyxer@gmail.com

Маринчук Ігор Павлович

Тема: Симфонічний оркестр та його можливості в поширенні світової культури та розвитку музичного мислення слухача та виконавця

Мета: Впровадження різноманітних творів класичного та сучасного мистецтва для поширення знання та можливостей студентської молоді України.

Навчальна дисципліна: музичне мистецтво, симфонічний оркестр.

Анотація: Симфонічний оркестр, самий найяскравіший колектив за можливостями виконавської техніки, тембрової багатобарвності, динамічної та акустичної можливості та можливості спільного творчого поєднання з будь яким колективом чи окремими виконавцями.

Існуючий колектив симфонічного оркестру опановує кожен рік нову програму, яку використовує не тільки для звітних концертів колективу та навчального закладу, але й поширює свій досвід на концертних майданчиках для слухачів різних за досвідом у музичному світі України. За час існування колективу під керуванням Маринчука І.П., були поставлені достатньо складні та цікаві проекти:

Арнольд Пяццолла «Тангаццо» (симфонічне танго), солісти: танцювальне тріо Андрій Монолаки, Ольга Слюсар, Олена Горобець

Еніо Морріконе «Гобой Габріелла», аранжування І. Маринчука для гобою, жіночого вокального ансамблю та симфонічного оркестру, керівник вокальної групи «Мальва»: Хрестина Бедзір

Хореографічна вистава «Устим Кармалюк» на музику Дмитра Немченка, Інструментовка І. Маринчука. Керівник балету: Заслужений артист України Анатолій Кондюк.

«Ти, Моцарт, Бог, і сам того не знаєш», концерт пам'яті Вольфганга Моцарта, з хором, керівник Тетяна Драчевська, солісткою Мариною Хоменко (ф-но).

Прем'єра концерту Олега Резцова «Концерт для ф-но з оркестром», соліст Олег Резцов.

Семен Семенович Гулак-Артемовський опера «Запорожець за Дунаєм», оркестрова редакція І. Маринчука, керівник хору Нінель Сізова, балетмейстерська група під керівництвом Заслуженої артистки України Людмили Кондюк.

Лев Ревуцький кантата «Хустина», для хору з симфонічним оркестром, керівник хору Нінель Сізова

Сергій Рахманінов опера «Алеко», з хором ВУКіМ керівник О. Бабошина, хореографічного ансамблю керівник заслуженої артистки України Л. Кондюк, солісти: Земфірат — Аліна Бобровнік, (лауреат міжнародного конкурсу Ніна Рубан) Алеко — Сергій Дерун, Старий циган — Євген Прокопенко, Стара циганка — лауреат міжнародних конкурсів Алла Москаленко, Молодий циган — Володимир Полторацький.

Людвіг ван Бетховен «Фінал» з 9-ї симфонії. (Гімн ЕС), з хором коледжу, керівник хору: Ольга Бабошина.

Фрідерік Шопен «Концерт № 1», для ф-но з оркестром, інструментальна редакція І. Маринчука, солістка: Лауреат міжнародних конкурсів Юлія Самоєнко.

Деніел Елдер «Lullaby», для хору та симфонічного оркестру, оркестрове аранжування: І. Маринчука, керівник хору Ольга Бабошина

Зорій Файн «Сонце, що сходить» (прем'єра), аранжування І. Маринчука, для мужської групи хору з симфонічним оркестром, керівник хорової групи Максим Дживальтівський.

Френсіс Пуленк «Концерт для двох ф-но з оркестром», Виконавці: Лауреат міжнародних конкурсів Юлія Самоєнко, Марина Хоменко.

Олег Польовий "Урочиста меса", аранжування І. Маринчука (прем'єра для великого симфонічного оркестру) у 7-ми частинах, з хором, солістами та симфонічним оркестром. Керівник хору Ольга Бабошина. Солісти: заслужена артистка України Марія Червоній, Наталія Швець. Світлорежисер: Павло Сассе.

Продовжуються практичні напрацювання зі студентами коледжу у створенні багатьох творів для симфонічного оркестру: симфонії, концерти для різних інструментів та ансамблів з симфонічним оркестром, оригінальні твори та акомпанемент для голосу з оркестром, переклади та аранжування для симфонічного оркестру. Багато симфоній та концертів було виконано в повному обсязі частин. Багато музики використовується не тільки класичної та романтичної, але й українських композиторів, як класичної направленості так і сучасних.

Шляхи поширення досвіду: концертні виступи, відео заняття, виступи на методичних об'єднаннях, науково-практичних конференціях, існуючі записи поширені у інтернеті.

Поширення досвіду через випускників оркестру, які працюють не тільки в Україні, а в Польші, Німеччині, Франції, Китаю, та інших країнах. Є випускники, які стали керівниками різних колективів від самодіяльних і до державних концертних філармонійних та муніципальних. Особливе шанування є в тому, що наш випускник, Максим Гринченко зараз працює концертмейстером Національного симфонічного оркестру, другий випускник — Кирил Боднар, є солістом оркестру «Київська камерата». А наш колишній випускник, Назар Якобенчук створив новий симфонічний оркестр у Києві, який поширює практику різноманітної стильової програми по всій Україні.

Сфера використання: для викладачів мистецьких шкіл; студентів та викладачів мистецьких коледжів, педагогічних коледжів.

Дисципліна: «Симфонічний оркестр» Форма узагальнення: опис досвіду Термін узагальнення: 2020 - 2021 рік Контактний телефон: 0967262120

ВСП «Барський фаховий коледж транспорту та будівництва НТУ»

Власюк Галина Михайлівна

Тема досвіду: Система діагностики знань і вмінь студентів-засіб ефективного керівництва навчальним процесом

Автор досвіду: Власюк Галина Михайлівна, викладач математики, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Відмінник освіти України

Стаж викладацької роботи: 37років

Адреса досвіду ВСП «Барський фаховий коледж транспорту та будівництва Київського Національно Транспортного Університету», м. Бар вулиця Героїв Майдану, 7.

Код спеціальності, дисципліна: 274 Автомобільний транспорт, Математика», «Вища математика.

Форми узагальнення: методичний посібник

Термін узагальнення: 2020-2021 р.р

Контактні телефони автора: +380967248739, +380632751265

Актуальність та перспективність – Опис досвіду представлено характеристикою структурних компонентів діагностики та підбором матеріалів, які використовуються під час проведення занять з математики .У досвіді розглянуто особливості використання технологій навчання, напрямлених на самореалізацію особистості у динамічному соціальному середовищі, самореалізацію. Використання різних структурних складових діагностики на занятті дає змогу оцінювати успішність навчання і готовність студентів його продовжувати, корегувати та прогнозувати результати навчання. Представлено різні форми роботи на занятті як традиційні, так і застосування онлайнтехнологій. Охарактеризовано різні види складових діагностики та мотиваційні аспекти їх використання для формування знань та вмінь студентів, їх професійної компетентності. Проаналізовано основні прийоми, які доцільно використовувати на різних етапах навчального процесу. Показано ефективність використання різних форм та методів в підвищенні якості практичної підготовки, активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів під час навчального процесу, особливо в період дистанційного та змішаного навчання.

Об'єкт дослідження-формування у студентів мотиваційних аспектів навчання, вміння знаходити правильні розв'язання поставлених задач, аналізувати та підсумовувати результати роботи.

Предмет дослідження-форми і методи, що становлять систему діагностики знань і вмінь студентів на різних етапах занять з математики.

Мета дослідження-забезпечення оптимальних умов для розвитку пізнавальної активності допомога студенту пізнавати себе, повірити у власні сили, сприяння можливості творчо реалізувати набуті знання та навички в практичній діяльності.

Результативність-формування стійкої мотивації до вивчення дисципліни та пізнавально-активної діяльності; підвищення рівня знань, умінь та практичних навичок студентів.

Tema досвіду: Система електронного навчання (Learning Content Management System) – засіб ефективного формування навчального процесу

Автор досвіду: Вольтріх Олександр Валерійович, викладач спеціальних дисциплін, спеціаліст першої категорії

Стаж викладацької роботи: 7 років

Адреса досвіду ВСП «Барський фаховий коледж транспорту та будівництва Національно Транспортного Університету», м. Бар вулиця Героїв Майдану 7

Код спеціальності, дисципліна: 274 Автомобільний транспорт, Технології (вступ доспеціальності), Автомобілі, Автомобільні двигуни, Теорія і конструкція автомобілів.

Форми узагальнення: методичний посібник, website, канал на відеохостингу YouTube.

Термін узагальнення: 2020-2021 р.р

Контактні телефони автора: +380673666832,+380631739839

Актуальність та перспективність – Опис досвіду представлено характеристикою структурних компонентів LCMS, які використовуються під час проведення занять з дисциплін: Технології (вступ до спеціальності), Автомобілі, Автомобільні двигуни, Теорія і конструкція автомобілів. У досвіді розглянуто особливості використання технологій електронного навчання, напрямлених на особистості динамічному соціальному самореалізацію y середовищі. Використання різних структурних складових LCMS на занятті дає змогу оцінювати успішність навчання і готовність студентів його продовжувати, корегувати та прогнозувати результати навчання. Представлено різні форми роботи на занятті як традиційні, так і застосування онлайн-технологій. Охарактеризовано різнівиди складових LCMS їх використання для формування знань та вмінь студентів, їх професійної компетентності. Проаналізовано основні прийоми, які доцільно використовувати на різних етапах навчального процесу з використанням електронного навчання. Показано ефективність використання різних форм та методів в підвищенні якості практичної підготовки, активізації навчально- пізнавальної діяльності студентів під час навчального процесу, особливо в період дистанційного та змішаного навчання.

Об'єкт дослідження — формування у студентів мотиваційних аспектів навчання, вміння знаходити правильні розв'язання поставлених симуляцій, аналізувати та підсумовувати результати роботи.

Предмет дослідження – форми і методи, що становлять систему LCMS на різних етапах занять з дисциплін автомобільного спрямування.

Мета дослідження — забезпечення оптимальних умов для розвитку пізнавальної активності, сприяння можливості творчо реалізувати набуті знання та навички в практичній діяльності.

Результативність — формування стійкої мотивації до вивчення дисципліни та пізнавально-активної діяльності; підвищення рівня знань, умінь та

практичних навичок студентів.

Казаков Михайло Афанасійович

Тема: Психолого-педагогічні проблеми розвитку просторової уяви на заняттях креслення

Автор досвіду: Казаков Михайло Афанасійович, викладач фундаментальних дисциплін

Стаж роботи: 19 років

Анотація: Опис досвіду представлений підбором матеріалів, який у стислій формі розкриває інтеграцію навчальної діяльності викладача з метою формування фахових компетентностей студентів. У досвіді подано зразки занять, які використовує викладач у своїй роботі.

Михайло Афанасійович виокремив найбільш результативні зав'язки між просторовою уявою та образним моделюванням вузлів та агрегатів під час вирішення інженерних задач. За рахунок реалізації проблемно-пошукового навчання та використання виробничих ситуацій викладачеві вдалося сформувати у студенті належний рівень переробки графічно-технічної інформації.

Результативними методами ϵ практична діяльність з використанням різноманітних вправ, графічних робіт, програмових завдань та моделювання.

Шляхи поширення досвіду: відкриті заняття, виступи на методичних об'єднаннях (протокол №1 від 03.11.2020 р., протокол №2 від 20.04. 2021р.), семінарах та науково-практичних конференціях.

Код спеціальності, дисципліна: 193 «Геодезія і землеустрій», 192 Будівництво та цивільна інженерія, 133 Галузеве машинобудування, 274 Автомобільний транспорт, 275 Транспортні технології (на автомобільному транспорті); Креслення

Форма узагальнення: опис досвіду.

Термін узагальнення: 2021 р.

Контактний телефон автора: 0968402715

Мельник Олександр Васильович

Тема: Формування практичних навичок у студентів на заняттях електротехніки

Автор досвіду: Мельник Олександр Васильович, викладач фундаментальних дисциплін

Стаж роботи: 11 років

Анотація: З кожним роком підвищуються вимоги до фахівців з обслуговування сучасних автомобілів, все більш актуальними стають гнучкі знання та практичні уміння, професійні якості, здатність адаптуватися до швидких темпів науково-технічного прогресу, опановувати новітні інформаційні технології. Практичні заняття з електротехніки відіграють важливу роль у формуванні навичок застосування отриманих знань у практичній площині.

Викладач вважає важливим елементом практичного заняття - навчальну задачу (проблему), яку запропоновано для вирішення. Підбираючи приклади, задачі для практичного заняття, Мельник О. В. рекомендує формулювати чітко дидактичну ціль: які навички і вміння сформуються у студентів, у чому повинна проявитися творчість студентів при вирішенні даної задачі. Особливі вимоги викладач до задач, що розв'язуються на практичному занятті, повинні ілюструвати основні положення теми без зайвих повторень. Головну мету практичних занять з електротехніки Олександр Васильович вбачає в навчанні студентів методів розрахунку електромагнітних процесів і відповідних перетворень енергії, засвоєнні ними основних понять та законів, пов'язаних з практичним використанням електричних та магнітних явищ, оволодінні методами аналізу електричних кіл постійного та змінного струмів. Велике індивідуальному підходу та продуктивному значення викладач нада€ педагогічному спілкуванні.

Шляхи поширення досвіду: відкриті заняття, виступи на методичних об'єднаннях (протокол №1 від 04.12.2020р., протокол №2 від 31.03.2021р.), семінарах та науково-практичних конференціях.

Код спеціальності, дисципліна: 133 Галузеве машинобудування,

274 Автомобільний транспорт, 275 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті); Електротехніка

Форма узагальнення: опис досвіду.

Термін узагальнення: 2021 р.

Контактний телефон автора: 380961499689

Оржехівська Ольга Василівна

Тема: Впровадження ситуаційних методик навчання студентів під час вивчення дисциплін Основи охорони праці, Охорона праці в галузі

Автор досвіду: Оржехівська Ольга Василівна, викладач спеціальних дисциплін

Стаж роботи: 8 років

Анотація: При викладанні предметів Основи охорони праці, Охорона праці в галузі у фахових навчальних закладах мають бути ефективні та дієві засоби формування у студентів професійних компетенцій з безпеки праці, що буде сприяти зниженню рівня виробничого травматизму під час виконання ними своїх професійних обов'язків. Ольга Василівна для досягнення цієї мети обрала одну з інтерактивних технологій навчання — ситуаційну методику. Результативними Оржехівська О.В. виокремила метод інциденту та метод ситуаційного аналізу. Ольга Василівна обов'язковою умовою ефективного використання ситуаційної методики вважає створення спеціальних умов: забезпечення достатньо високої складності пізнавальних проблем, які потрібно вирішувати студентам; створення логічного ряду запитань щодо пізнавальної проблеми, які спонукають студентську молодь до пошуку істини; створення в аудиторії атмосфери психологічного комфорту, яка має сприяти вільному

висловленню студентами думки, не хвилюючись за помилки; відведення спеціального часу на осмислення способів вирішення проблеми. Викладач створила об'ємний пакет кейсів, а саме конкретних (або абстрактних, але максимально наближених до реальності, «живих») випадків і ситуацій. Робота з кейсами ефективна, адже вона наближена до життєвих реалій і тому не має явного і однозначного рішення. Оржехівська О. В. вдало поєднує навчальну, аналітичну і виховну діяльність, що, безумовно, є дієвим і ефективним у реалізації сучасних завдань системи освіти.

Шляхи поширення досвіду: відкриті заняття, виступи на методичних об'єднаннях (протокол №1 від 24.11.2020 р., протокол №2 від 13.05.2021р.), семінарах та науково-практичних конференціях.

Код спеціальності, дисципліна: 192 Будівництво та цивільна інженерія, 275 Транспортні технології (на автомобільному транспорті); Основи охорони праці.

Форма узагальнення: опис досвіду.

Термін узагальнення: 2021 р.

Контактний телефон автора: 3080687714595

ВСП «Вінницький технологічно-промисловий фаховий коледж ВНАУ»

Абрамович Марина Вікторівна

Тема: Робочий зошит для навчальної практики студентів спеціальності 071 Облік і оподаткування з дисципліни: Планування та організація діяльності підприємства

Мета розробки: набуття студентами практичних навичок з проведення економічних розрахунків у розрізі планування виробничої програми, кошторису витрат та рентабельності діяльності підприємства.

Навчальна дисципліна: Планування та організація діяльності підприємства

Анотація: Ринкові умови господарювання потребують набуття необхідних практичних навичок з раціональної організації виробництва та планування діяльності з використанням методів підвищення результативності виробничих систем підприємства.

Методична розробка ϵ комплексним розрахунковим блоком, скомпонованим у двадцять розрахункових таблиць з наскрізною системою побудови розрахунків.

Завдання складені по всіх темах і охоплюють основні питання фахової підготовки студентів з дисципліни: Планування та організація діяльності підприємства.

Методична розробка виконана у відповідності до діючої навчальної програми, матеріал викладено чітко та доступно, передбачена варіативність завдань, що забезпечує індивідуальне виконання завдань студентами.

Робочий зошит включає в себе список теоретичних питань та тестовий блок, що дозволяє студентам глибоко засвоїти матеріал дисципліни.

Також вказана література до якої студент може звернутися для отримання додаткових відомостей з курсу.

Сфера використання: при проходженні навчальної практики з дисципліни Планування та організації діяльності підприємства студентами спеціальності 071 Облік та оподаткування.

Переваги даної роботи над традиційними: методична розробка сприяє формуванню та вдосконаленню практичних навичок розробки та коригування типових планів підприємства щодо економічного і соціального розвитку, складу показників і методики їх розрахунку, оптимізації виробничої програми та інших параметрів діяльності, що плануються.

Контактний телефон: + 38 097 316 83 61

Будяк Руслан Володимирович, Жученко Галина Андріївна

Тема: Навчальний посібник Конструкційні матеріали і технології

Мета розробки: засвоєння навчального матеріалу та коригування навчального процесу у напрямку підвищення його ефективності

Навчальна дисципліна: Матеріалознавство

Анотація: Дисципліна Матеріалознавство і технологія конструкційних матеріалів» розглядає увесь комплекс питань щодо широкої номенклатури металів і сплавів, на яких базується побудова сучасного виробництва з використанням передових технологій, знання яких є необхідними в подальшій професійній діяльності майбутнього техніка з експлуатації та ремонту устаткування харчової промисловості.

розрізі вивчення В дисципліни студенти повинні отримати фундаментальні, деталізовані знання про конструкційні матеріали, властивості, маркування та методи формоутворення деталей. Вивчити фізичні властивості матеріалів при дії на них різних факторів в умовах виробництва та експлуатації, а також способи підвищення якості матеріалів, які дають високу ступінь надійності та довговічності деталям машин, інструментам та іншим засобам. Для закріплення теоретичного матеріалу і набуття практичних навичок програмою передбачаються лабораторні роботи, що є необхідною ланкою в якісному опануванні даної навчальної дисципліни.

Основна мета навчального посібника полягає в тому, щоб закріпити теоретичні знання студентів, надати їм навики та практичні уміння дослідницької роботи, навчити виконувати вимірювально-налагоджувальні випробування над конструкційними матеріалами, а також оцінювати результати досліджень.

Опис лабораторних робіт складено відповідно до плану: тема, мета, основні положення і зміст роботи, порядок виконання роботи, контрольні запитання.

Сфера використання: набуття практичних навичок та систематизація знань студентів з дисципліни «Матеріалознавство».

Переваги даної роботи над традиційними Переваги даної роботи над традиційними: Запропонований навчальний матеріал призначений для надання методичної допомоги викладачам при підготовці, організації та проведені лабораторних занять в закладах фахової передвищої освіти та для надання практичної допомоги студентам при виконанні цих робіт. Впродовж виконання роботи викладач надає студентам методичну допомогу, звертає увагу на аспекти, які формують практичні навики, забезпечує досягнення поставленої навчальної мети, дбає про технічний розвиток студентів, розширення кругозору, відповідального ставлення до роботи, контролює самостійне виконання завдання і оформлення звіту. Залік виконаної роботи приймається при наявності повністю

оформленого звіту і позитивних відповідей на контрольні запитання, які підтверджують засвоєння методики розрахунку.

Контактний телефон: 0986751330

Велічко Вікторія Андріївна

Тема: Методичні рекомендації з дисципліни «Основи виробництва молока» для студентів спеціальності 181 Харчові технології

Мета розробки: використання лекційних та самостійних матеріалів призначених для отримання необхідного рівня знань, навичок і орієнтацій студентами освітньо-кваліфікаційних рівнів «фаховий молодший бакалавр» спеціальності 181 Харчові технології закладів фахової передвищої освіти.

Навчальна дисципліна: Основи виробництва молока

Анотація: Методична рекомендація включає теоретичний матеріал дисципліни, який лежить в основі вивчення спецдисциплін для всіх технологічних спеціальностей.

Методичні рекомендації до вивчення дисципліни «Основи виробництва молока» включають в себе опрацювання лекційного матеріалу, виконання лабораторних робіт, а також організацію самостійної та індивідуальної роботи студентів. Рекомендації містять кожну тему згідно із навчально-тематичним планом. Лекції з дисципліни «Основи виробництва молока» нададуть можливість формуванню у студентів практичного та логічного мислення, які лежать в основі вивчення технологічних спецдисциплін.

Охоплення важливих питань галузей сільського господарства, сучасного стану і тенденції розвитку тваринництва в Україні, санітарно-гігієнічні умови отримання молока високої якості, вимоги стандарту до молока, що виробництва дисципліни Вивчення «Основи молока» заготовляється. ознайомлення спрямоване основами анатомії фізіології на 3 сільськогосподарських тварин, розведення їх, утримання і годівлю великої рогатої худоби.

Запропоновані методичні рекомендації до дисципліни можуть бути використані для вивчення дисципліни «Основи виробництва молока».

Сфера застосування: при підготовці студентів до лекційного, лабораторного та самостійного матеріалів до виставлення семестрових оцінок.

Вільчинська Наталія Леонідівна Семчук Ірина Антонівна, Рибак Тетяна Андріївна

Тема: Виробничо-ситуаційні завдання з дисципліни Організація, планування та управління

Мета розробки: закріплення необхідного рівня знань, навичок, ставлень і ціннісних орієнтацій студентами спеціальності 181 Харчові технології за ОПП Зберігання, консервування та переробка м'яса та Зберігання, консервування та

переробка молока при завершенні вивчення дисципліни Організація, планування та управління

Навчальна дисципліна: Організація, планування та управління

Анотація: Організація та планування виробництва, які побудовані на наукових засадах, дозволяють підвищувати ефективність діяльності, створювати комфортні та привабливі умови праці, будувати систему управлінської відповідальності та забезпечувати досягнення поставлених цілей.

Майбутнім технологам важливо навчитись самостійно набувати й поповнювати знання, творчо підходити до вирішення складних економічних проблем, враховуючи, що в сучасних умовах обсяги нової професійної інформації постійно зростають. Розв'язанню цього завдання сприяє виконання виробничо — ситуаційних завдань, яка забезпечує більш глибоке засвоєння навчальної дисципліни. Виконання цих завдань формують вміння досліджувати та оцінювати складні виробничі процеси, грамотно викладати свої думки, поєднувати теорію з практикою, обґрунтовувати рекомендації.

Призначення даних виробничо-ситуаційних завдань — допомогти студентам своєчасно та якісно написати, оформити і захистити виробничу практику та здати державний іспит зі спеціальності. Досвід, набутий у процесі виконання виробничо-ситуаційних завдань, буде корисним у майбутній науководослідній і практичній діяльності.

Виробничо — ситуаційні завдання складаються з розділів, які у повному обсязі відображають обсяг вивченого матеріалу. Завдання складають зі вступу, комплексних практичних завдань, контрольних та тестових завдань, переліку використаних джерел літератури.

Сфера використання: при підготовці студентів до здачі виробничої практики та державних іспитів.

Переваги даної роботи над традиційними: виробничо — ситуаційні завдання сприяють підвищенню контролю набутих знань з даної дисципліни.

Контактний телефон:0673472281

Горденко Алла Петрівна, Галонза Олексій Миколайович

Тема: Методичні рекомендації для проведення занять зі студентами спеціальних медичних групу закладах фахової передвищої освіти

Мета розробки: Зміцнення й підтримка здоров'я студентів.

Навчальна дисципліна: Фізична культура, фізичне виховання

Анотація: Головною особливістю нововведень, упроваджуваних у сучасній освіті, виступає гуманістична спрямованість. Поступово втрачається провідна роль викладача як інформатора, основного джерела знань. Водночас важливого значення набувають організаційна та дослідницька функції в роботі педагога.

Викладачі фізичного виховання стикаються з великими труднощами під час організації навчального процесу осіб, які мають порушення в стані здоров'я

й віднесені до спеціальної медичної групи.

Патології, із якими студенти ВНЗ направляються до спеціальних медичних груп, – різноманітні. Усе більше студентів спеціальних медичних груп мають декілька діагнозів, які в сукупності часто не дають можливості застосовувати спеціальні вправи для одного захворювання, оскільки вони можут бути для супутнього захворювання. такі Існують протипоказані захворювань, при яких категорично заборонено займатися фізичними вправами, навіть у спеціальній медичній групі. Загалом, розв'язанням проблеми реабілітації й оцінювання таких студентів як інновацію розглядають можливість використання різноманітних тестів, наділяючи їх провідними функціями (О. Т. Кузнецова, 2014). Такий підхід відповідає західному зразку навчання, де весь процес підпорядкований угамуванню молодіжних пристрастей і стабілізації суспільних відносин (Дж. Д'юї). Неспроможність політико-економічної реалізації бажаних високих європейських стандартів життя робить молоду людину розгубленою перед життєвими випробуваннями й вона шукає втіх у віртуальному просторі. У певній мірі він приглушує невдоволений організм молодої людини та не спонукає її до соціальної активності, в основі якої – розвинута фізкультурно-спортивна активність.

Ще Конфуцій наполягав на шкідливості для свідомості молодої людини знань без їх осмислення. Специфікою навчального предмета «Фізична культура» є те, що провідним його компонентом вважають способи діяльності практичного характеру, а теоретичні знання — обслуговуючими. При цьому основним засобом фізичного виховання виступає фізкультурна діяльність, у якій фізичні вправи складають її головний елемент

Керуючись методами соціально-педагогічного й психологічного впливу, які сприяють формуванню мотиваційно-ціннісного ставлення до фізкультурно-спортивної освіти та забезпечення здорового способу життя студентів спеціальних медичних груп, пропонується тісний зв'язок самостійної роботи студента, звільненого від занять із викладачем фізичного виховання в СМГ у форматі, наприклад, пошуку інформації, теоретичних завдань, контрольних робіт, також за допомогою Інтернету та електронної пошти. Для переходу до використання спеціальних фізичних вправ для реабілітації стану студента на основі самостійно зібраної інформації враховують нормування фізичних навантажень, компоненти (тривалість виконання вправ, їх інтенсивність, тривалість інтервалів відпочинку між вправами, характер відпочинку, число повторень фізичних вправ), виконуючи систематичний контроль із боку викладача за станом здоров'я студентів.

Сфера використання: самостійна підготовка до занять як студентів, так і викладачів в умовах дистанційного та змішаного навчання

Переваги даної роботи над традиційними: Розробка сучасних оздоровчо-профілактичних програм і технологій здорового способу життя, які сприятимуть зміцненню й підтримці здоров'я студентів та ліквідації бар'єрів, що перешкоджають використанню потенційних можливостей організму.

Контактний телефон: 0972694469

Каспіч Галина Георгіївна, Биць Ірина Сергіївна

Тема: Практикум з дисципліни Українська мова (Розділ Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія) для підготовки студентів закладів фахової передвищої освіти до ЗНО.

Мета розробки: якісна та ґрунтовна підготовка студентів до складання зовнішнього незалежного оцінювання, також забезпечення комплексної підготовки до складання державної підсумкової атестації (ДПА).

Навчальна дисципліна: Українська мова.

Анотація: Практикум з дисципліни «Українська мова» (Розділ «Фонетика. Графіка. Орфоепія) для підготовки студентів закладів фахової передвищої освіти до ЗНО складений відповідно до чинної програми з української мови для закладів фахової передвищої освіти (закладів загальної середньої освіти) та чинної програми ЗНО. Запропоновані в посібнику матеріали допоможуть повторити, узагальнити й систематизувати знання з української мови.

Згідно з вимогами Програми ЗНО з української мови, учасники зовнішнього незалежного оцінювання повинні:

- знати зміст лінгвістичних понять і термінів;
- розпізнавати мовні явища й закономірності;
- групувати і класифікувати вивчені мовні явища;
- визначати істотні ознаки мовних явищ;
- розуміти значення й особливості функціонування мовних одиниць;
- установлювати причинно-наслідкові зв'язки мовних явищ;
- застосовувати знання з фонетики, лексики, фразеології, морфеміки, словотвору, морфології, синтаксису та лінгвістики тексту в практичних ситуаціях;
- оцінювати мовлення з погляду дотримання основних орфоепічних, лексичних, морфологічних, синтаксичних норм української мови;
- відрізняти випадки правильного використання мовних засобів від помилкових тощо.

У кожній темі розділу представлено: правила, тестові завдання і вправи.

Сфера використання: для організації індивідуальної та групової роботи на заняттях з української мови, на факультативних заняттях при підготовці до ЗНО, а також для самостійної роботи абітурієнтів.

Переваги даної роботи над традиційними: практикум допоможе викладачеві здійснити ефективний контроль над засвоєнням студентами навчального матеріалу, підготувати до проходження ЗНО та ДПА, а також навчити студентів орієнтуватися в тестових завданнях.

Контактний телефон: Галина Каспіч – тел. 0505190996, Ірина Биць – тел. 0967564990.

Тема: Навчальний посібник для студентів закладів фахової передвищої освіти Українська література 60-х років XX століття

Мета розробки: забезпечення контролю за самостійним опрацюванням навчального матеріалу та художніх текстів під час дистанційного та змішаного навчання; узагальнення і систематизація матеріалу для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання.

Навчальна дисципліна: Українська література

Анотація: Українська література як навчальна дисципліна посідає важливе місце у системі викладання загальноосвітніх предметів у закладах фахової передвищої освіти, які здійснюють підготовку молодших бакалаврів на основі базової загальної середньої освіти, сприяє збагаченню внутрішнього світу молодої людини, розвитку творчих здібностей, особистісному формуванню студента як громадянина, який має активну життєву позицію, що виявляється у любові до України, свого народу, рідної мови.

Навчальний посібник «Українська література 60-х років XX століття» розроблено для отримання необхідного рівня знань, умінь і навичок студентами першого курсу закладів фахової передвищої освіти під час вивчення української літератури.

Зміст даного посібника відповідає завданням і вимогам чинної навчальної програми з дисципліни «Українська література»; охоплює творчість визнаних майстрів слова, які представляють розмаїття літературного процесу 60-х років XX ст., його культурно-літературні традиції; сприяє активізації пізнавальної діяльності студентів і забезпеченню контролю за самостійним вивченням навчального матеріалу під час дистанційного та змішаного навчання; допомагає узагальненню і систематизації знань у процесі підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання; в рубриці «Готуємось до ЗНО» зазначаються художні твори, обов'язкові для текстуального вивчення учасниками тестування.

Структура навчального посібника чітко визначає зміст і обсяг обов'язкових для вивчення теоретичних відомостей, окреслює послідовність їх засвоєння студентами відповідно до вимог навчальної програми. Належний науковий рівень викладу матеріалу вдало поєднується з його доступністю. У посібнику подаються теоретичні відомості з кожної теми, літературні диктанти й тестові завдання для здійснення контролю знань студентів та список рекомендованої літератури. Тести розподілено за темами, кожна тема представлена варіантами завдань.

Використання студентами даного навчального посібника сприяє вирішенню наступних дидактичних завдань:

- засвоєння базових знань з дисципліни;
- > систематизація засвоєних знань;
- > формування навичок самоконтролю;
- формуваня мотивації до вивчення літератури в цілому і до теорії літератури зокрема;

> надання навчально-методичної допомоги під час самостійного опрацювання матеріалу.

У цілому студенти, опрацювавши матеріал посібника і засвоївши знання з літератури, сформують стійкі вміння повного і глибокого аналізу літературного твору, а подані тестові завдання допоможуть активізувати молодь до пошуку, розвинути її творчі та пізнавальні здібності, сформувати літературні компетенції.

Сфера використання: самостійна підготовка до занять як студентів, так і викладачів в умовах дистанційного та змішаного навчання, узагальнення і систематизація матеріалу для складання зовнішнього незалежного оцінювання.

Переваги даної роботи над традиційними: методична розробка сприяє систематизації у засвоєнні навчального матеріалу, здійсненні контролю знань студентів.

Контактний телефон: 0677259746

Мазуренко Світлана Василівна

Тема: Робочий зошит для проведення практичних робіт з дисципліни Бухгалтерська звітність підприємств для студентів спеціальності 071 Облік і оподаткування.

Мета розробки: засвоєння навчального матеріалу та коригування навчального процесу у напрямку підвищення його ефективності

Навчальна дисципліна: Бухгалтерська звітність підприємств

Анотація: Робочий зошит розроблено з метою глибокого засвоєння навчального матеріалу та формування навичок і вмінь роботи з формами звітності на підприємствах народного господарства.

Звітність підприємства є головним джерелом економічної інформації про діяльність суб'єктів господарювання і використовується як внутрішніми, так і зовнішніми користувачами. Вона надає користувачам для прийняття управлінських рішень повну, правдиву та неупереджену інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства. Правові засади складання фінансової звітності в Україні встановив Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» №996-ІV від 16 липня 1999 р. (набрав чинності з 1 січня 2000 р.).

Покращення якості підготовки фахівців тісно пов'язане із постійним удосконаленням навчального процесу, пошуками нових шляхів підвищення ефективності навчання. Форми і методи навчання повинні активізувати пізнавальну діяльність студентів, викликати необхідність безперервно розвивати і поновлювати знання.

Завдання практичних робіт складені по всіх темах і охоплюють основні питання фахової підготовки з дисципліни «Бухгалтерська звітність підприємств». До кожної теми складена окрема інструктивна картка, що містить конкретне завдання, індивідуальне для кожного студента, а також розгорнуті вказівки щодо його виконання для досягнення мети практичного заняття.

Структура і тематика Робочого зошита дозволяють закріпити, систематизувати і поглибити теоретичні знання та набути практичні вміння і навички згідно ОПП і ОКХ.

Для узагальнення знань в Робочому зошиті представлені допоміжні таблиці, що полегшують засвоєння теоретичного матеріалу та практичних навичок щодо складання фінансової звітності

Сфера використання: набуття практичних навичок та систематизація знань студентів з дисципліни «Бухгалтерська звітність підприємств»

Переваги даної роботи над традиційними: наявність великої кількості цифрового матеріалу, детальний опис порядку виконання практичних завдань. Виконання запропонованих завдань сприятиме оптимізації діяльності майбутнього спеціаліста-бухгалтера та підвищує його конкурентоспроможність на ринку праці.

Контактний телефон: (0432) 43-87-31

Мельник Тетяна Андріївна, Трачук Юлія Сергіївна

Тема: Практикум з дисципліни Історія України для підготовки студентів закладів фахової передвищої освіти до ЗНО

Мета розробки: використання студентами навчальних закладів для підготовки студентів закладів фахової передвищої освіти до Зовнішнього незалежного оцінювання.

Навчальна дисципліна: Історія України.

Анотація: Практикум з дисципліни Історія України для підготовки студентів закладів фахової перед вищої освіти до ЗНО створений з метою якісної та ґрунтовної підготувки студентів до складання зовнішнього незалежного оцінювання. Також пропонований посібник спрямований на забезпечення комплексної підготовки до складання державної підсумкової атестації (ДПА). Він укладений відповідно до чинної програми з історії України для закладів фахової перед вищої освіти (закладів загальної середньої освіти) та чинної програми ЗНО.

На сучасному етапі формування освіти ефективним інструментом навчального моніторингу знань студентів є тестові завдання. Порівняно з іншими інструментами педагогічного оцінювання, мають багато переваг, серед яких:

- можливість перевірити результати навчальних досягнень водночас із багатьох тем і розділів програми;
  - об'єктивно оцінити рівень засвоєння навчального матеріалу;
  - створити для всіх учасників тестування рівні умови складання тестів;
  - стандартизувати та автоматизувати процедуру перевірки результатів;
  - охопити тестуванням значну кількість студентів.

Практикум допоможе викладачеві здійснити ефективний контроль над засвоєнням студентами навчального матеріалу, підготувати до проходження ЗНО та ДПА також навчити студентів орієнтуватися в тестових завданнях.

У кожній темі представлено: поняття і терміни, дати подій (згідно програми ЗНО), тестові завдання різних типів: завдання, у яких слід вибрати з кількох одну правильну відповідь, завдання з вибором трьох правильних відповідей із семи, завдання на встановлення відповідності та послідовності подій, завдання, пов'язані зі знанням карт, розпізнавання портретних рис персоналій, а також пам'яток архітектури й образотворчого мистецтва.

Посібник має універсальний характер, тому його можуть використовувати викладачі закладів фахової перед вищої освіти для позанавчальної роботи та складання варіантів завдань до узагальнення вивченого матеріалу, а також учні закладів загальної середньої освіти для повторення програмового матеріалу та поглиблення знань, умінь і навичок з історії України.

Сфера застосування: використання практикуму забезпечить здійснення ефективного контролю над засвоєнням студентами навчального матеріалу, підготовку до проходження ЗНО та ДПА, також сформувати у студентів вміння орієнтуватися в тестових завданнях.

Переваги даної роботи над традиційними: практикум з дисципліни «Історія України» спрямований на можливість перевірити результати навчальних досягнень водночас із багатьох тем і розділів програми, об'єктивно оцінити рівень засвоєння навчального матеріалу, створити для всіх учасників тестування рівні умови складання тестів, стандартизувати та автоматизувати процедуру перевірки результатів, охопити тестуванням значну кількість студентів.

Контактний телефон: 0936576296.

Немеровська Наталія Валеріївна

Тема: Довідник для студентів спеціальності 181 Харчові технології (за ОПП Зберігання, консервування та переробка м'яса)

Мета розробки: Визначення основних понять і термінів стандартизації, сертифікації та метрології.

Навчальна дисципліна: Основи стандартизації, сертифікації та метрології.

Анотація: Методична розробка спрямована на допомогу студентам в удосконаленні знань та практичних навичок з дисципліни Основи стандартизації і метрології.

Послідовне ознайомлення і вивчення термінології з дисципліни Основи стандартизації і метрології сприятиме якісній підготовці майбутнього фахівця за спеціальністю Харчові технології.

Тематика та зміст довідника відповідають навчальній програмі з дисципліни Основи стандартизації і метрології і спрямовані на поглиблення знань та практичних навичок студентів.

У довіднику міститься дванадцять об'ємних тем, передбачених для вивчення програмою курсу. У цих темах викладено стислий теоретичний матеріал. Поданий матеріал дає можливість сформувати у майбутніх фахівців повне роз'яснення всіх визначень та термінів.

Після кожної теми наведено контрольні запитання, при опрацюванню яких студенти закріплюють знання з певної теми. У кінці довідника подано список використаної літератури, який оформлено відповідно до встановлених вимог оформлення літературних джерел.

Сфера використання: при вивченні та закріплені нового лекційного та практичного матеріалу.

Переваги даної роботи над традиційними: Послідовне ознайомлення і вивчення термінології з дисципліни «Основи стандартизації і метрології» сприятиме якісній підготовці майбутнього фахівця за спеціальністю Харчові технології.

Контактний телефон: 0973475441

Немеровська Наталія Валеріївна

Тема: Робочий зошит для студентів спеціальності 181 Харчові технології (за ОПП Виробництво хліба кондитерських, макаронних виробів і харчових концентратів.)

Мета розробки: визначення та вивчення основних понять і термінів стандартизації, сертифікації та метрології, вміння обґрунтовано давати свою відповідь по стандартах, які представленні до виконання.

Навчальна дисципліна: Основи стандартизації, сертифікації та метрології.

Анотація: Методична розробка спрямована на допомогу студентам в удосконаленні знань та практичних навичок з дисципліни Основи стандартизації і метрології.

Послідовне ознайомлення і виконання практичних робіт з дисципліни Основи стандартизації і метрології сприятиме якісній підготовці майбутнього фахівця за спеціальністю Харчові технології.

Тематика та зміст робочого зошита відповідають навчальній програмі з дисципліни Основи стандартизації і метрології і спрямовані на поглиблення знань та практичних навичок студентів.

У робочому зошиті міститься сім практичних робіт, передбачених для вивчення програмою курсу. У цих практичних роботах викладено стислий теоретичний матеріал та завдання для підсумкового контролю. Поданий матеріал дає можливість сформувати у майбутніх фахівців повне роз'яснення всіх завдань, визначених в практичних роботах.

Після кожної теми наведені контрольні запитання, при опрацюванні яких студент закріплює знання з певної практичної роботи та нової теми. У кінці робочого зошита подано список використаної літератури, який оформлено відповідно до встановлених вимог оформлення літературних джерел.

Сфера використання: при вивченні та закріплені нового лекційного та практичного матеріалу.

Переваги даної роботи над традиційними: Послідовне ознайомлення і вивчення термінології з дисципліни Основи стандартизації і метрології сприятиме якісній підготовці майбутнього фахівця за спеціальністю Харчові технології.

Контактний телефон: 0973475441

Нечаєва Ілона Володимирівна

Тема: Формування комунікативних навичок студентів через впровадження інтерактивних форм навчання

Автор досвіду: Нечаєва Ілона Володимирівна, викладач англійської мови, спеціаліст першої категорії

Стаж роботи: 21 рік

Анотація: Проблема дослідження полягає у спрямуванні освітнього процесу на формування комунікативної компетенції здобувачів освіти за допомогою ефективного використання інтерактивних форм та методів у навчанні англійської мови професійного спрямування. На сьогодні в методиці викладання англійської мови спостерігається тенденція переходу від комунікативного підходу до його різновидності — інтерактивного підходу для забезпечення якісного навчання. В досвіді представлено мету впровадження інтерактивних форм навчання — формування комунікативної компетентності студентів, яка реалізується у здатності до спілкування іноземною мовою.

Апробація досвіду використання інтерактивних форм навчання іншомовного мовлення при викладанні дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» сприяла засвоєнню більшого обсягу фахової термінологічної лексики, стимулювала студентів активізувати свою пізнавальну діяльність, реалізувати комунікативні вміння та мовленнєві навички, сприяла формуванню конкурентоспроможного випускника на міжнародному ринку праці. В теоретичній частині викладач представила аналіз інтерактивних форм діяльнісний, особистісно-орієнтований вміло поєднала компетентісний підходи, використовуючи фронтальні, колективні, групові та індивідуальні форми роботи для формування комунікативної компетентності здобувачів освіти.

Результати досвіду можуть бути використані викладачами іноземних мов під час проведення занять та при самостійному вивченні.

Шляхи поширення досвіду: виступи на педраді, методичних об'єднаннях, семінарах, науково-практичних конференціях, відкриті заняття.

Дисципліна: Іноземна мова

Форма узагальнення: опис досвіду **Термін узагальнення:** 2020-2021 рік **Контактний телефон:** 0672405658

Нечаєва Ілона Володимирівна Гриньова Ольга Григорівна

Тема: Іноземна мова за професійним спрямування спеціальності 181 Харчові технології.

Мета розробки: описує те найважливіше досягнення, до якого ми ведемо студентів на занятті або на серії занять. Наприклад, ми хочемо побачити, що студенти розуміють та свідомо вживають новий мовний матеріал; посилити та поглибити вживання вже відомого їм матеріалу за допомогою подальшої практики. Якщо основна мета — навчити нового матеріалу, до плану заняття треба включити приклади його вживання.

Навчальна дисципліна: Іноземна мова за професійним спрямуванням.

Анотація: Структура посібника свідчить про охоплення всіх видів мовленнєвої діяльності через наявність великої кількості варіативних завдань. Посібник складається з 20 розділів (*Units*), які поділяються на 5 частин, що відповідають тематиці ситуативного спілкування за програмою, а також англоукраїнського словника. Кожен розділ складається з підрозділів *Get Ready!*, *Reading, Vocabulary, Listening, Speaking and Writing*. Така структура забезпечує максимальне охоплення всіх видів мовленнєвої діяльності, сприяє використанню студентами ресурсів як активного, так і пасивного словникового запасу і додає динамічності навчальному процесу.

Зміст посібника сприяє продуктивному засвоєнню професійної лексики сфери харчових технологій, допомагає розвитку креативного мислення студентів, формуванню необхідних навичок професійного спілкування та ключових і предметних компетентностей.

Ефективне використання мовних і мовленнєвих матеріалів можливе лише в добре розроблених навчальних завданнях. Важливо, щоб навчальні завдання в підручнику (навчальному посібнику) були доступними, містили зрозумілі інструкції, ґрунтувалися на науковому підході й, найважливіше, передбачали активну участь та ініціативність з боку студентів. У сучасному підручнику (навчальному посібнику) з іноземної мови мають переважати усні навчальні завдання, які забезпечуються аудіо- та відеопідтримкою

Не менш важливим ϵ й вигляд підручника (навчального посібника), адже саме його оформлення (малюнки, рівень шрифту, загальна привабливість та ін.) вплива ϵ на ступінь засво ϵ ння студентами іноземної мови.

Запропоновані критерії дозволяють викладачам та студентам звернути увагу на різноманітні аспекти якості сучасного підручника (навчального посібника) для вивчення іноземної мови, тим самим оптимізувавши процедуру прийняття рішення щодо його вибору.

Сфера використання: Посібник може використовуватись студентами різних форм навчання та може стати в нагоді студентам фахової передвищої освіти, слухачам спеціалізованих курсів і тим, хто бажає підвищити свій рівень англійської мови з цього фаху.

Переваги даної роботи над традиційними: даний посібник сприяє покращенню вивчення іноземної мови та засвоєнню нового лексичного матеріалу шляхом включення зорової та слухової пам'яті, а також результативно та гнучко використовувати іноземну мову в суспільному та професійному житті, а також у навчанні.

Контактний телефон: +380672405658 — Нечаєва Ілона Володимирівна +380974731448 -Гриньова Ольга Григорівна

Паламарчук Світлана Іванівна

Тема: Механічна енергія та робота. Методичні рекомендації та задачі для самостійного розв'язування у закладах фахової перед вищої освіти.

Мета розробки: формування предметної компетентності з фізики студентів фахової перед вищої освіти

Навчальна дисципліна: Фізика

Анотація: Методичні вказівки мають на меті допомогти студентам у розв'язуванні задач з фізики за такими розділами фізики: механіка, механічні коливання та пружні хвилі; молекулярна фізика і термодинаміка; електростатика і постійний струм; електромагнетизм; геометрична і хвильова оптика, взаємодія світла з речовиною і теплове випромінювання; основи теорії твердого тіла, квантової, атомної і ядерної фізики. Змістом контрольних робіт ϵ розв'язування певної кількості відповідних задач. Вміння розв'язувати задачі є одним з головних критеріїв оволодіння фізикою. І саме розв'язування задач викликає найбільші труднощі у студентів. Крім знання теорії, головним, що сприяє успіхові у розв'язуванні задач, ϵ оволодіння спеціальними методами і прийомами при розв'язуванні певних груп задач. Саме на цьому зосереджено основну увагу в даному посібнику. Матеріал розділів поділено на параграфи. На початку кожного з них подано короткий перелік формул і законів, які стосуються розв'язування задач відповідної теми. Ці формули дозволяють студентові про обсяг теоретичного матеріалу, скласти уявлення який необхідно опрацювати, і можуть слугувати формальним апаратом для розв'язування задач. Далі наведено приклади розв'язування найтиповіших задач, в яких показано застосування фізичних законів і викладено методи і прийоми розв'язування.

Сфера використання: самостійна підготовка до занять як студентів, так і викладачів в умовах дистанційного та змішаного навчання, узагальнення і систематизація матеріалу для складання зовнішнього незалежного оцінювання. Методичні рекомендації можуть бути використані студентами і викладачами.

Переваги даної роботи над традиційними: методичні рекомендації сприяють систематизації у засвоєнні навчального матеріалу, здійсненні контролю знань студентів.

Контактний телефон: 0966272789

Тітенко Інна Миколаївна

Тема: Цивільне право. Методичні вказівки до виконання тестових завдань для студентів спеціальності 081 Право

Мета розробки: конкретизація та поглиблення набутих знань й умінь студентами з дисципліни Цивільне та сімейне право, а також вміння самостійно працювати з навчальною літературою, законодавчими актами, тестовими завданнями.

Навчальна дисципліна: Цивільне та сімейне право.

Анотація: Методична розробка включає короткі теоретичні відомості по окремим темам, рекомендовані джерела, тестові завдання різного рівня складності, відповіді на тести, критерії оцінювання знань студентів, словник термінів та список літератури.

В умовах кардинального реформування соціально-економічних відносин в нашому суспільстві зростає роль цивільного права як основного регулятора товарно-грошових відносин. Саме тому цивільне право — одна з основних фундаментальних дисциплін, які вивчаються у навчальних закладах юридичного профілю. Студенти повинні чітко засвоїти загальновизнані цивілістичні постулати, опанувати цивілістичний інструментарій, вміти самостійно аналізувати їх законодавче оформлення, оволодіти основними навичками практичного використання цивільно-правових засобів. За цих умов набуті ними знання і практичні навички не застаріють і при прийнятті нових нормативних актів.

Нині спостерігається тенденція всеохоплюючого поширення та впровадження тестових технологій у навчальний процес. Адже тестування ϵ одним з найбільш технологічних засобів діагностики й оцінювання навчальних досягнень студентів. Тестові завдання сприятимуть поглибленому засвоєнню студентами теоретичних знань по визначеним темам, виробленню навичок аналітичного мислення по вирішенню ситуативних задач, вмінню користуватись нормативними актами при їх вирішенні та аналізувати норми чинного законодавства.

Тестові завдання з дисципліни «Цивільне та сімейне право» дають змогу студентам узагальнити свої теоретичні знання та практичні навички, набуті при вивченні дисципліни, а викладачам прослідкувати рівень підготовки студентів, оцінити засвоєння теоретичного матеріалу та практичних навичок студентів по виокремленим темам дисципліни. Опрацьовуючи тестові завдання, студенти самостійно навчаться орієнтуватися у чинному законодавстві та спеціальній літературі, вірно давати належну правову і соціально-економічну оцінку юридичним конструкціям та правильно користуватися правовою термінологією.

Сфера використання: при підготовці студентів до лекційносемінарських, практичних занять, до здачі модулів, екзаменів та виконання самостійної роботи, а також викладачами при підготовці до занять.

Переваги даної роботи над традиційними: методична розробка сприяє отриманню необхідного рівня знань та практичних навичок студентами спеціальності 081 Право закладів фахової передвищої освіти при вивченні дисципліни «Цивільне та сімейне право».

Контактний телефон: 0504432849

Тузова Світлана Дмитрівна

Тема: Методичні рекомендації з дисципліни Технологія галузі (розділ 2. Технологія макаронних виробів)

Мета розробки: використання студентами навчальних закладів, які навчаються за спеціальністю 181 «Харчові технології» (ОПП «Виробництво хліба, кондитерських, макаронних виробів і харчових концентратів»).

Навчальна дисципліна: Технологія галузі.

Анотація: важливе місце у вивченні студентами дисципліни Технологія галузі відіграють лекції. Лекції слугують тим підґрунтям та інструментом, що спрямовують студентів у найбільш раціональному напрямі щодо вивчення навчальної дисципліни та надають йому знання в обсязі, необхідному для подальшого поглибленого вивчення навчальної дисципліни, роз'яснюють найбільш складні поняття та положення навчальної дисципліни. Опрацьовуючи лекційний матеріал, рекомендовану до теми літературу та нормативні документи студент отримує максимум теоретичних знань, необхідних відомостей, суть питання, що вивчається, не уникаючи при цьому визначення суті технологічних термінів.

Вивчення теоретичного матеріалу з дисципліни «Технологія галузі» передбачає їх застосування при виконанні практичних і лабораторних робіт та усного опитування студентів. Мета проведення практичних і лабораторних робіт – закріплення теоретичного програмного матеріалу та оволодіння практичними навичками роботи в технологічній лабораторії.

Методичні рекомендації складаються з чотирьох розділів лекційного матеріалу. З метою кращого вивчення та закріплення інформації після кожної теми лекційного матеріалу подано контрольні запитання та тести для самоконтролю. Також до методичних рекомендацій додано термінологічний словник, який дасть можливість студентам краще вивчити основі терміни та визначення понять. Методичні рекомендації містять ілюстрації, схеми та фотографії, що дають можливість студентами краще розуміти суть процесів при виробництві макаронних виробів.

У рекомендаціях розглянуто технологічні властивості сировини, що використовується у макаронному виробництві, викладені теоретичні основи технології макаронних виробів; викладена сучасна технологія виготовлення макаронних виробів в умовах промислових підприємств і міні-цехів, розглянуті харчова цінність виробів і шляхи її підвищення; приділена увага актуальним проблемам галузі в ринкових умовах виробництва.

На основі набутих знань з курсу «Технологія галузі» студент повинен вміти розраховувати виробничі рецептури, знати способи приготування тіста та технологічні параметри процесу виробництва виробів; дати якісну оцінку напівфабрикатам та готовій продукції; знати причини виникнення дефектів при виробництві макаронних виробів та заходи щодо їх усунення; знати умови та терміни зберігання виробів.

Сфера застосування: при підготовці студентів, до лекційних, лабораторних та практичних занять, до здачі екзаменів та виконання самостійної роботи, а також викладачами при підготовці до занять.

Переваги даної роботи над традиційними: методичні рекомендації містять 4 об'ємних розділи лекційного матеріалу після кожної теми лекційного матеріалу подано контрольні запитання та тести для самоконтролю; додано термінологічний словник. Методичні рекомендації також містять ілюстрації, схеми та фотографії, що дають можливість студентами краще розуміти суть процесів при виробництві макаронних виробів. Методичні рекомендації написані державною мовою, що ϵ важливим аспектом, оскільки більшість навчальної літератури, що стосується виробництва макаронних виробів, написана не державною мовою.

Контактний телефон: 0671421276.

ВСП «Вінницький торговельно-економічний фаховий коледж КНТЕУ»

Марчук Іван Миколайович

Тема: Використання прийомів мнемотехніки та елементів проблемного навчання під час вивчення біології

Автор досвіду: Марчук Іван Миколайович, викладач біології та хімії, викладач першої категорії.

Стаж роботи: 12 років

Анотація: Актуальність дослідження теми визначається потребою пошуку та використання продуктивних форм, прийомів та методів роботи в сучасній педагогіці для забезпечення результативного освітнього процесу, продуктом якого ϵ досвідчена, активна, творча особистість і конкурентоспроможний фахівець. Метою роботи ϵ дослідження використання прийомів мнемотехніки та елементів проблемного навчання при вивчені предмету «Біологія». Основними завданнями ϵ : аналіз теоретичних та практичних основ використання прийомів мнемотехніки та елементів проблемного навчання під час вивчення біології та демонстрація власної системи використання прийомів мнемотехніки та елементів проблемного навчання під час вивчення предмету у закладах фахової передвищої освіти.

В умовах сучасних викликів технології мнемотехніки та проблемного навчання стали навіть більш актуальні, адже саме вони дозволяють швидко, якісно і цікаво подати та засвоїти великі об'єми навчального матеріалу, урізноманітнити освітній процес, що в підсумку забезпечує виконання поставлених завдань, як освітнього процесу загалом так і окремої дисципліни.

У матеріалах досвіду висвітлено теоретичні основи досліджуваної теми та наведенні конкретні приклади застосування методу проблемних ситуацій і прийомів мнемотехніки. Дані технології навчання забезпечують якісне засвоєння навчального матеріалу, що створює умови для реалізації основних викликів освітнього процесу де основною метою є виявлення та формування високоосвіченого фахівця здатного до самоосвіти і професійного зростання.

Результати досвіду можуть бути використанні у педагогічній практиці колег не тільки природничого напряму, а й для викладання будь якої дисципліни.

Шляхи поширення досвіду: відкриті заняття, олімпіади та навчальні ігри з предметів викладання, виступи на методичній раді, обласних методичних об'єднаннях, семінарах, науково-практичних конференціях.

Лиспипліна: «Біологія».

Форма узагальнення: опис досвіду **Термін узагальнення:** 2021 рік

Контактний телефон викладача: 0971184800

Демчук Катерина Іванівна

Тема: Проєктування спеціалізованих цехів закладів ресторанного господарства

Мета розробки: за допомогою аналізу сучасних тенденцій розвитку закладів ресторанного господарства, виробництва кондитерських виробів сформувати професійні компетентності майбутніх фахівців спеціальності Харчові технології. Оформлення пояснювальної записки і графічної частини курсового проекту, показує послідовність розрахунків спеціалізованих цехів закладів ресторанного господарства.

Навчальна дисципліна: Організація виробництва в закладах ресторанного господарства.

Анотація: Методична розробка складається з таких розділів:

На даному етапі економічного розвитку велика увага в закладах ресторанного господарства приділяється відкриттю кондитерських і спеціалізованих цехів. Продукція цих цехів користується підвищеним попитом, дає високий рівень прибутку. Тому випускник коледжу, спеціаліст з харчових технологій, повинен вміти організувати роботу спеціалізованих цехів.

Виконання курсового проєкту передбачає поєднання набутих знань в коледжі з основних фахових дисциплін таких як, організація виробництва в ЗРГ, технологія виробництва кулінарної продукції, устаткування закладів ресторанного господарства, включаючи новітнє устаткування і інноваційні технології.

З цією метою в розробці дано зразок виконання проекту на 3,5 тисяч виробів, визначено виробничу програму, дано послідовність технологічних розрахунків, оснащення технологічним устаткуванням, визначення кількості працівників, визначення площі цеху та організації праці в цехах.

Сфера використання: застосування студентами на практичних заняттях з організації виробництва закладів ресторанного господарства, при виконанні курсового проекту.

Переваги даної роботи над традиційними: результати впровадження обумовлюють практичну значущість роботи, що визначається можливістю використання запропонованого методу розрахунку кількості сировини в цехах, кількості всіх видів тіста, їх об'єму, що дає можливість розрахувати кількість замісів, а потім і визначитися з кількістю діж для тістомісильної машини.

Контактний телефон: (0432) 66-50-05

Тема: Проектування виробничих приміщень закладів ресторанного господарства

Мета розробки: систематизувати і структурувати виконання курсового проєкту з дисципліни Організація виробництва в закладах ресторанного господарства, впровадження якої сприятиме активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, підвищить ефективність набуття нових знань і умінь, які дозволять студенту правильно виконати курсовий проєкт, розвивати творчу активність студентів.

Навчальна дисципліна: Організація виробництва в закладах ресторанного господарства.

Анотація: Методична розробка складається з таких розділів:

ринку праці підвищились вимоги ДО фахівців ресторанного господарства. Роботодавці не хочуть витрачати кошти навчання кваліфікованих працівників, ïx професійне на зростання, підвищення Висококваліфікований професійної майстерності. спеціаліст галузі ресторанного господарства повинен мати теоретичні знання і практичні навички з організації виробництва кулінарної продукції, потоковості виробництва напівфабрикатів і готової продукції, організації технологічного процесу, виділення окремих технологічних ліній, організації робочих місць. Виконання курсового проекту передбачає поєднання набутих знань в коледжі з основних фахових дисциплін таких як, організація виробництва в ЗРГ, технологія кулінарної продукції, устаткування закладів ресторанного виробництва господарства, включаючи новітнє устаткування і інноваційні технології.

З цією метою в розробці дано приблизний план виконання проекту, визначено виробничу програму, дано послідовність технологічних розрахунків виробничих цехів, їх оснащення технологічним устаткуванням, визначення кількості працівників, визначення площі цеху та організації праці в цехах.

Сфера використання: застосування студентами на практичних заняттях з організації виробництва закладів ресторанного господарства, при виконанні курсового проекту.

Переваги даної роботи над традиційними: результати впровадження обумовлюють практичну значущість роботи, що визначається можливістю використання запропонованого суттєво нового методу розрахунку кількості сировини в холодних цехах, зокрема для холодних закусок і солодких страв, що робить розрахунки більш зрозумілими і дає можливість їх значно скоротити.

Контактний телефон: (0432) 66-50-05

Тема: Методика використання спеціалізованого програмного забезпечення Віртуальний студентський банк при викладанні фінансових дисциплін

Мета розробки: аналіз спеціалізованого програмного забезпечення, яке використовується у процесі професійної підготовки фахівців фінансово-економічного профілю, та обґрунтування доцільності використання в процесі практичної підготовки інформаційних технологій для набуття майбутніми фінансистами, економістами та бухгалтерами необхідних професійних знань, умінь, навичок і способів діяльності.

Навчальна дисципліна: Інформаційні системи і технології в фінансово-економічних установах

Анотація: Економічна освіта на сучасному етапі потребує модернізації у зв'язку з основними тенденціями економічного і суспільного розвитку держави: формуванням глобального фінансового і фондового ринків; загостренням міжнародної конкуренції та посиленням її глобального характеру; зростанням масштабів економічної діяльності транснаціональних корпорацій; удосконаленням і подальшим розвитком інформаційних технологій, програмного забезпечення, засобів зв'язку, глобальної мережі Інтернет.

Як зазначено в Концепції розвитку економічної освіти, особливості змісту економічної освіти зумовлюються вимогами до її кінцевого результату — формування гармонійної, різнобічно розвиненої особистості, для якої професійні знання, уміння, навички та їх постійне оновлення становлять основу самореалізації в економічній сфері суспільства.

В умовах сучасної ринкової економіки, коли професійно значуща інформація характеризується великим обсягом та швидкозмінністю, фахівець фінансово-економічного профілю повинен уміти оперативно опрацьовувати інформаційні потоки, застосовувати сучасні інформаційні технології для отримання необхідних даних, підвищення ефективності та результативності роботи.

Отже, пріоритетним напрямом навчання студентів фінансовоекономічного профілю у закладах освіти стає підготовка фахівців, здатних вирішувати професійні завдання, приймати ефективні економічні рішення в реаліях глобальної економіки з використанням інформаційних технологій, які сприяють підвищенню ефективності самої економічної підготовки, а також підвищують рівень інформаційної компетентності майбутніх фахівців.

Суперечність між використанням традиційного організаційнометодичного інструментарію в підготовці майбутніх економістів та необхідністю його модернізації на основі сучасних інформаційних технологій навчання дозволяє констатувати наявність проблеми і робить актуальним проведення досліджень у цьому напрямі.

Сфера використання: Матеріали розробки можуть бути використані в практичній діяльності педагогічних працівників при підготовці до проведення

занять з фінансово-економічних дисциплін, як матеріали для підготовки виступів на засіданнях циклових комісій, методичних об'єднань, Школи педагога-початківця, Школи педагогічної майстерності, а також для обміну досвідом серед педагогічних працівників коледжів та технікумів.

Переваги даної роботи над традиційними: Використання в навчальному процесі сучасних інформаційних технологій та спеціалізованих програмних продуктів при викладанні фінансово-економічних дисциплін дозволяє забезпечити: інтерактивний діалог — взаємодію користувача з комп'ютером, використання інтенсивного діалогу; управління реальними об'єктами та відображеними на екрані моделями різних об'єктів, явищ, процесів; автоматизований контроль (самоконтроль) та корекція результатів навчальної діяльності, тренування, тестування.

Контактний телефон: (0432) 66-50-05

Тімошенко Наталія Миколаївна

Tema: Сучасні інноваційні інтерактивні методи дистанційного навчання в умовах карантину

Автор досвіду: Тімошенко Наталія Миколаївна, викладач фінансовоекономічних дисциплін, викладач вищої категорії, викладач-методист.

Стаж роботи: 9 років

Анотація: У педагогічному досвіді розглядається питання щодо впровадження в освітній процес викладачем фінансово-економічних дисциплін сучасних інноваційних інтерактивних методів дистанційного навчання.

Актуальність даного досвіду полягає у тому, що сучасні інформаційні технології дають змогу підвищити та вдосконалити ефективність освітнього процесу в умовах світової пандемії.

Одним з пріоритетних напрямів програми модернізації освіти визнане дистанційне навчання. В сучасних умовах існує потреба отримання освіти дистанційно, що викликано не лише необхідністю навчатися без відриву від виробництва, отримання освіти людьми з обмеженими можливостями та тими, що перебувають за кордоном, а й.

Викладач працює над можливістю переходу до оптимальної організації дистанційного навчання, притаманні такі характерні риси:

- самоосвіта як основа дистанційного навчання, що передбачає само мотивацію студента щодо власного навчання, а також певний рівень самоорганізації особистості;
- спілкування викладача і слухача за принципом «один до одного», що відповідає за формою і змістом індивідуальній консультації;
- спілкування і взаємодія «один до одного» не виключає взаємодії «одного до багатьох», оскільки викладач, відповідно до заздалегідь складеного графіка, працює відразу з безліччю студентів. Така форма взаємодії нагадує традиційне навчання в аудиторіях;

- взаємодія «багатьох до багатьох» означає, що можливе одночасне спілкування безлічі студентів, які обмінюються між собою досвідом і враженнями.

Шляхи поширення: теоретичні, практичні, семінарські заняття, позаурочна навчально-пізнавальна діяльність, зокрема, під час проведення конкурсів професійної майстерності, олімпіад, конференцій, тижнів циклових комісій.

Дисципліна: фінансово-економічні дисципліни.

Форма узагальнення: опис досвіду. **Термін узагальнення:** 2020 рік **Контактний телефон:** 0960141707

ВСП Вінницький фаховий коледж будівництва, архітектури та дизайну КНУБіА

Герасименко Світлана Василівна

Тема: Культуротворчий вплив різних видів мистецтв у процесі вивчення української літератури

Автор досвіду: Герасименко Світлана Василівна, викладач української мови та літератури, викладач вищої категорії

Стаж роботи: 30 років

Анотація. Опис досвіду представлений підбором матеріалів, який у стислій формі демонструє мистецьке тло у викладанні української мови та літератури. Засобами мистецтва слова саме література допомагає формувати, збагачувати внутрішній світ здобувачів освіти, позитивно впливати на їх свідомість і підсвідомість, зміцнювати морально-етичний потенціал, розвивати інтелект, творчі здібності, естетичні смаки.

У досвіді подано зразки занять, позааудиторних заходів, які використовує викладач у своїй роботі. У свою чергу вони сприяють формуванню фахової компетентності студентів.

Заняття, проведені викладачем, допомагають студентам опановувати мовні, літературні, культуротворчі, художньо-практичні уміння та навички; формують комплексну літературно-художню компетенцію та виховують відчуття власної причетності до літературно-мистецьких традицій свого народу з одночасним розумінням особливостей інших національних картин світу.

У своїй практиці викладач використовує інтерактивні методи навчання, компаративні технології, візуальні та аудіообразні art-інсталяції, відвідування різноманітних мистецьких майданчиків та медіахабів міста, участь у публічних освітньо-літературних заходах.

Шляхи поширення досвіду: відкриті заняття, виступи на методичних об'єднаннях, участь у науково-практичних інтернет-конференціях, педагогічних колоквіумах.

Дисципліна: Українська мова, Українська література, Культурологія

Форма узагальнення: опис досвіду

Термін узагальнення: 2021 р.

Контактний телефон авторів: (093)-410-20-96

ВСП «Вінницький фаховий коледж економіки та підприємництва ЗУНУ Жмурко Іванна Леонідівна

Тема досвіду: Мотивація навчальної діяльності на заняттях математики

Автор досвіду: Жмурко Іванна Леонідівна

Посада: викладач математики

Стаж роботи: 12 років

Адреса досвіду: Відокремлений структурний підрозділ «Вінницький фаховий коледж економіки та підприємництва ЗУНУ», м. Вінниця, вул. Гонти, 37.

Код спеціальності, дисципліна: 051 Економіка, 071 Облік і оподаткування, 072 Фінанси, банківська справа та страхування, 176 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. Математика, Вища математика.

Форма узагальнення: творчий звіт. **Термін узагальнення:** 2018 – 2020 р. р.

Контактний телефон автора: +380094777802.

Актуальність та перспективність. Проблема мотивації навчання в загальному та мотивації навчання математики, зокрема, є однією з важливих, і таких, що ніколи не втрачає своєї актуальності. З кожним роком, за даними аналізу ЗНО, рівень знань з математики знижується. Тому, першочерговим завданням є створення на заняттях достатнього рівня мотивації студентів для ефективної навчальної діяльності та розвитку широкого синтетичного мислення студентів.

Об'єкт дослідження – формування стійкої навчальної мотивації діяльністю студентів на заняттях математики.

Предмет дослідження — форми та види мотивації на різних етапах заняття з математики.

Мета дослідження — визначити ефективність методів мотивації навчальної діяльності щодо підвищення рівня знань, умінь та навичок студентів, формування пізнавального інтересу та інтересу до вивчення математики

У досвіді розглянуто види мотивації та фактори що її формують. Наведено приклади застосування мотиваційних прийомів на кожному етапі заняття. У роботі автор використовує власні напрацювання, зокрема:

- збірник задач прикладного та економічного змісту;
- комп'ютерні презентації;
- завдання проблемного та творчого характеру;
- пізнавальні відео;
- дослідницькі та творчі завдання.

Підвищують інтерес до предмету також позааудиторні заходи, які проводяться викладачем.

Результативність: підвищення рівня знань студентів, призер обласної олімпіади з математики.

ВСП «Вінницький фаховий коледж НУХТ»

Борачук Оксана Анатоліївна

Тема: Актуальність проблемного навчання у формуванні екологічної свідомості фахового молодшого бакалавра

Автор досвіду: Борачук Оксана Анатоліївна, викладач природничих дисциплін, викладач вищої категорії.

Стаж роботи: 15 років

Анотація: Проблема дослідження полягає у широкому застосуванні методів проблемного навчання, які сприяють активізації мислення студентів, спрямовують на пошук нових способів вирішення завдань, привчають до самостійної праці та організованості, розвивають креативність.

Головна мета досвіду роботи: застосування методів проблемного навчання на заняттях з екології з метою розвитку у студентів самостійного креативного творчого мислення, яке б формувало професійні якості у поєднанні з екологізацією та гуманізацією особистості європейського зразка.

В досвіді представлені методи проблемного навчання, яке ґрунтується на закономірностях творчого пізнання, моделюванні проблемних ситуацій в професійній та навчальній діяльності. Досвід вчить поєднувати проблемні прийоми передачі знань з розвитком умінь порівнювати, узагальнювати, аналізувати, класифікувати, систематизувати, самостійно мислити.

В теоретичній частині представлені способи використання проблемних педагогічних ситуацій на заняттях. У додатку подано розробку заняття з використанням проблемних методів навчання та приклади використання проблемних методів в позанавчальний час (проведення екологічних місячників). Матеріал викладено логічно і послідовно.

Результати досвіду можуть бути використані викладачами природничих дисциплін під час проведення занять, при самостійному вивченні, для здійснення різних видів контролю, корисні для активізації освітнього процесу при формуванні екологічної свідомості фахового молодшого бакалавра.

Шляхи поширення досвіду: методичні посібники, розробки відкритих занять, проведення екологічних місячників, статті у регіональних та всеукраїнських виданнях, виступи на педагогічній раді та методичних об'єднаннях.

Дисципліна: Основи екології, Біологія, Технічна та спеціальна мікробіологія.

Форма узагальнення: опис досвіду **Термін узагальнення:** 2021рік

Контактний телефон викладача: 0679789575

Тема: Формування національної свідомості та патріотизму в процесі вивчення історії України

Автор досвіду: Романець Людмила Миколаївна, викладач соціальних дисциплін, вищої категорії, кандидат історичних наук.

Стаж роботи: 21 рік. Анотація досвіду:

Історична наука та освіта тісно переплетені з вихованням. Національнопатріотичне виховання — це відродження духовності та моралі, що базується на системі загальнолюдських цінностей та знанні історії свого краю, культурноісторичному досвіді свого народу, його традиціях, звичаях і обрядах, багатовіковій мудрості, духовності. Таке виховання забезпечує етнізацію студентів як необхідний і невід'ємний складник їх соціалізації.

Викладач, в органічному поєднанні процесу набуття історичних знань із духовним збагаченням особистості, підпорядкуванні змісту освіти й виховання формуванню громадсько і національно свідомої особистості реалізовує принцип неподільності, неперервності історичної освіти і виховання.

При здійсненні складного процесу патріотичного виховання викладач використовує різноманітні форми роботи як на заняттях, так і в позааудиторній роботі(інформаційно-масові, діяльнісно-практичні групові, інтерактивні, діалогічні). Це значною мірою розвиває альтернативність думок, вміння знаходити способи вирішення проблемних ситуацій. Внаслідок інтеграції окремих елементів сучасних ігрових, проблемних, інформаційних технологій та проектного навчання, здобувачі вчаться дискутувати, відстоювати свою точку зору, поважати думку та спосіб мислення опонента, давати об'єктивну оцінку відповідям однолітків.

Викладач приділяє велику увагу використанню краєзнавчого матеріалу, керує роботою суспільно-політичного лекторію коледжу. В процесі роботи, створено інформаційно-освітнє середовище, що знайомить молодь з минулим та сьогоденням Батьківщини; підростаюче покоління виховується в дусі поваги до захисників України, з почуттям співвідповідальності за долю Батьківщини, а також формується його активна громадянська позиція, розвиваються навички критичного мислення, зокрема аналізу джерел масової інформації для протистояння деструктивним і маніпулятивним технікам впливу.

Через впровадження в освітній процес сучасних інтерактивних, інформаційних технологій викладач прагне сформувати діяльного члена громади і суспільства, який розуміє принципи і механізми функціонування суспільства, є вільною особистістю, яка визнає загальнолюдські й національні цінності та керується морально-етичними критеріями і почуттям громадянської відповідальності у власній поведінці.

Результати досвіду можуть бути використанні викладачами соціальних дисциплін під час проведення занять, виховних заходів, організації

позааудиторної діяльності, корисні для активізації освітнього процесу в підготовці фахівців різних спеціальностей.

Шляхи поширення досвіду: відкритті заняття, виховні заходи, виступи на методичній раді, методичних об'єднаннях, семінарах, науково-практичних конференціях.

Дисципліна: Історія України

Форма узагальнення досвіду: опис досвіду.

Термін узагальнення: 2021 р.

Контактний телефон викладача: 0985773052

Ходзінський Юрій Валерійович

Тема: Автомобілі з альтернативними установками. Курс лекцій

Мета розробки: формування у здобувачів освіти компетентності саморозвитку й самоосвіти (підсилення мотивації навчання, формування інтересу до навчання; пізнавальної новизни; навичок самостійної роботи й самоконтролю, розвитку відповідальності за свої знання) та інформаційної компетентності (осмислення інформації, одержаної під час навчання).

Навчальна дисципліна: Автомобілі з альтернативними установками.

Анотація: Навчальний посібник містить чотири розділи теоретичного матеріалу з дисципліни, перелік питань для заліку, список доповідей і рефератів для семінарських занять та перелік рекомендованої літератури. До кожної теми додаються питання для самоконтролю знань.

В посібнику значна увага приділяється мехатронним системам сучасних автомобілів, які покращують технічні характеристики, економічність, екологічну безпеку та пасивну безпеку.

Підібрана інформація по силовим установкам та пристроям дорожніх транспортних засобів, що раніше не отримали широкого розповсюдження, але стали досить актуальними сьогодні (електродвигуни, двигуни Стірлінга, двигуни, що працюють на стисненому повітрі, системи рекуперації кінетичної енергії, безступінчасті трансмісії, тощо).

Окремий розділ присвячений електромобілям та автомобілям із гібридними силовими установками, які ϵ досить перспективним та застосовуються в нашій країні.

В останньому розділі описані системи, що покращують пасивну безпеку автомобіля.

Теоретичний матеріал подано в логічній послідовності, просто та в доступній формі. В тексті широко використовуються ілюстрації, схеми, малюнки та таблиці.

Посібник орієнтований на створення сприятливих умов для самостійної роботи здобувачів освіти з метою максимальної активізації розумової діяльності, розвитку логічного мислення, культури розумової праці, набуття навичок чіткої організації навчальної діяльності.

Сфера використання: навчальний посібник використовується в навчальному процесі і сприятиме підвищенню ефективності засвоєння матеріалу з будови автомобіля та мехатронних систем у закладах фахової передвищої освіти.

Переваги даної роботи над традиційними: системний підбір матеріалу з будови сучасних та перспективних автомобілів дозволяє заощадити час при пошуку інформації і, як наслідок, позитивно позначається на якості підготовки майбутніх фахівців. Належний науковий рівень з викладу теоретичного матеріалу вдало поєднується з його доступністю і допомагає формувати у студентів професійні компетентності.

Контактний телефон: 0673878376

Кукурудзяк Леся Василівна

Tema: Hard i Soft Skills у формуванні конкурентоспроможності майбутнього фахівця.

Автор досвіду: Кукурудзяк Леся Василівна, викладач економічних дисциплін, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

Стаж роботи: 20 років

Анотація досвіду: Сучасні економічні процеси, що складаються в державі під впливом глобальних кризових явищ диктують необхідність вдосконалення підготовки фахових молодших бакалаврів і запровадження у освітній процес практико орієнтованих технологій, що забезпечать синергію Hard та Soft Skills. Нині виникла необхідність в якісно нових характеристиках освітніх систем які б характеризувались динамічністю, варіативністю, реальністю, що допоможе вийти освітнім закладам на більш вищий конкурентоспроможний рівень і адаптуватись до майбутньої діяльності.

Провідна педагогічна ідея досвіду. Розроблені і впроваджені в економічну освіту системи тренінгів, фреймів, побудова аналогічних рядів, командна діяльність при підготовці фахівців для різних галузей народного господарства забезпечують формування Hard та Soft Skills і відповідний рівень конкурентоспроможністі на ринку праці.

Відповідно до сучасних вимог економіки і стандартів освіти за допомогою симбіозу практико орієнтованих технологій навчання формується індивідуалізована траєкторія фахівців з урахуванням потреб їх мобільності та ефективності, вирішення пріоритетних і актуальних питань практичної діяльності.

Інноваційним підходом досвіду ϵ розроблені основні питання організації практичних занять на різних етапах підготовки здобувачів освіти та використання підходів мультидисциплінарністі.

Використання практико орієнтованих підходів до формування Hard та Soft Skills, набуття навиків самостійної роботи з отриманням результату, опрацювання матеріалу з різних джерел, дає можливість здобувачам освіти самостійно відслідковувати міждисциплінарні зв'язки та отримувати цілісну

картину системи навчання, формує відчуття самостійності, мотивує використовувати інформаційні технології, прикладне програмне забезпечення для отримання результату (Hard Skills) та досягнення особистої мети (Soft Skills).

Шляхи поширення досвіду: відкриті заняття, наукові публікації, виступи на методичних об'єднаннях, наукових конференціях, науково-методичних семінарах, методичних посібниках.

Дисципліна: Статистика, Економіка підприємства

Термін узагальнення: 2020

Контактний телефон: (097)1910405, електронна адреса: vk4@ukr.net

ВСП «Ладижинський фаховий коледж ВНАУ»

Замкова Леся Сергіївна Саволюк Павло Петрович

Тема: Досвід проведення демонстраційного експерименту та лабораторних і практичних занять в умовах змішаного режиму навчання.

Мета розробки: поділитися досвідом використання додатків навчальної платформи Google Workspace for Education, багатофункціонального сервісу для проведення тестування та навчання Online Test Pad, інтерактивних навчальних електронних інтернет-ресурсів з фізики, ППЗ «Віртуальна фізична лабораторія Фізика 10-11».

Навчальна дисципліна: Фізика і астрономія.

Анотація. У зв'язку з переведенням навчальних закладів на дистанційну та змішану форму навчання перед викладачами фізики постав цілий ряд проблем та викликів. Окрім пошуків нових форм та методів викладання теоретичного матеріалу та супроводу його інтерактивними онлайн-дослідами, потрібно було також знайти спосіб проведення лабораторних робіт, передбачених навчальними програмами.

ВСП «Ладижинський фаховий коледж ВНАУ» у своєму освітньому просторі розгорнув середовище Google Workspace for Education, що дало автоматизувати спільну роботу всіх учасників освітнього процесу. Студентам не потрібно додатково реєструватися в інших системах і сервісах. Викладачі розміщують у Гуглкласі певної групи відео, презентації, посилання на інтерактивні матеріали онлайн-платформ, тестувань у Online Test Pad, тощо. На таких платформах є необхідні інструменти для організації дистанційного навчання, онлайн-бібліотека методичних матеріалів, покликання на інтерактивні засоби для проведення практичних і лабораторних занять з фізики.

Оскільки в період дистанційного навчання здобувачі освіти не мають доступу до необхідного лабораторного обладнання, викладач може: перенести виконання лабораторних робіт, запланувати їх проведення в домашніх умовах, на основі найпростішого обладнання або ж виконувати їх на основі online сервісів з інтерактивними симуляціями та віртуальними лабораторними роботами.

Ми користувалися усіма вищезазначеними засобами, проте, з досвіду роботи, найефективнішими виявилися очні лабораторні роботи та використання ППЗ Віртуальна фізична лабораторія Фізика 10-11 під час дистанційної форми навчання та створення власних навчальних відеофрагментів.

Під час виконання практичних робіт найоптимальнішими засобами для нас стали інтерактивні презентації та віртуальна дошка Jamboard.

Сфера використання: при підготовці викладачів та студентів до лабораторних і практичних занять під час змішаної форми навчання.

Переваги даної роботи над традиційними: застосування під час проведення лабораторних і практичних занять додатків навчальної платформи

Google Workspace for Education, багатофункціонального сервісу для проведення тестування та навчання Online Test Pad, інтерактивних навчальних електронних інтернет-ресурсів з фізики, ППЗ Віртуальна фізична лабораторія Фізика 10-11 сприяє кращій візуалізації і засвоєнню знань студентів як під час очної так і під час дистанційної форми навчання.

Контактний телефон: 0673054942

Подолян Василь Юхимович

Тема: Досвід створення сучасного наочного матеріалу з дисципліни Машини і обладнання для тваринництва.

Автор досвіду: Подолян Василь Юхимович, викладач дисципліни «Машини і обладнання для тваринництва», викладач вищої категорії.

Стаж роботи: 32 роки.

Анотація: Для ефективної активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, візуалізацію інформації на заняттях використовують різні інноваційні технології. Одна із них — мультимедійні презентації із застосуванням сучасного наочного матеріалу.

При створені мультимедійних лекцій існує проблема відсутності відповідних матеріалів для мультимедійних презентацій. Як правило необхідний фільм або ролик для відповідної дисципліни, теми, машини чи вузла знайти важко. В більшості фільми та ролики трапляються рекламного та інформаційного характеру по яких будову, принцип дії та регулювання пояснити важко або неможливо. Тоді приходить необхідність виготовляти навчальні фільми та ролики на машинах, вузлах та моделях навчального закладу.

На їх базі виготовлені презентації по всіх темах, додатки до лабораторно-практичних робіт, робочий зошит, посібник та тести для контролю знань студентів.

Шляхи поширення досвіду: виступи на педраді, семінарах, науковопрактичних конференціях, відкриті заняття.

Дисципліна. «Машини і обладнання для тваринництва».

Форма узагальнення: опис досвіду.

Термін узагальнення: 2020 рік

Контактний телефон викладача: 0975697987

Прокопенко Наталія Анатоліївна

Тема: Виробничі екскурсії як метод формування професійної компетентності майбутнього спеціаліста.

Автор досвіду: Прокопенко Наталія Анатоліївна, викладач природничонаукових дисциплін, викладач вищої категорії.

Стаж роботи: 28 років

Анотація: Збагачення знань про виробництво, введення в експлуатацію новітніх технологій, інноваційних методик у роботу підприємств, на сучасному етапі виховання і навчання молодого спеціаліста не може відбуватись без

задіяння інтерактивних методів навчання. Екскурсія ϵ одним із методів інтерактивного навчання, коли створені викладачем умови, спонукають у студента самостійно аналізувати, відкривати, здобувати і пристосовувати отримані знання для реального процесу виробництва.

Під час планування, організації та проведення екскурсії відбувається творче об'єднання таких сторін навчально-виховного процесу та виробництва, як «викладач-студент-практичний спеціаліст». Навчальне значення екскурсії полягає в поєднанні дидактичних принципів навчання з практичним виробництвом, життям.

Викладання — це процес творчий. А підхід до нього у кожного викладача ϵ суто індивідуальним і залежить від його особистості. Навчальний процес повинен бути глибоко науковим і водночас доступним. Тому, кожен викладач прагне найкращого зацікавлення студентів в отриманні ними теоретичних знань та практичних навиків з конкретної дисципліни, активізації їх пізнавальної діяльності шляхом застосування різнопланових педагогічних технологій, методів проведення занять.

Шляхи поширення досвіду: виступи на методичній раді, на педагогічній раді, методичних об'єднаннях, семінарах, науково-практичних конференціях, відкриті заняття.

Дисципліни: Основи теплотехніки і гідравліки», «Вступ до фаху», «Основи енергозбереження.

Форма узагальнення: опис досвіду **Термін узагальнення:** 2020 рік

Контактний телефон викладача: 0974493944

Стаднійчук Ірина Петрівна

Тема: Професійне виховання як базовий аспект формування професійної компетентності майбутніх техніків-електриків

Автор досвіду: Стаднійчук Ірина Петрівна, к.п.н., викладач електротехнічних дисциплін, спеціаліст вищої категорії

Стаж роботи: 23 років

Анотація: Проектна технологія — стимулює інтерес студентів до певних проблем, що передбачають володіння визначеною сумою знань, умінь та через проектну діяльність, яка передбачає розв'язання однієї або цілої низки проблем, показує практичне застосування надбаних знань. Від теорії до практики, гармонійно поєднує академічні знання з прагматичними, дотримуючи відповідний їх баланс на кожному етапі навчання.

Проектна діяльність є індивідуальною дією, результатом якої може бути корисний матеріал або нематеріальний продукт. Має практичну цінність. Під час використання проектної технології вирішується ціла низка різнорівневих дидактичних, виховних і розвивальних завдань: розвиваються пізнавальні навички студентів, формуються вміння самостійно конструювати свої знання,

вміння орієнтуватися в інформаційному просторі, активно розвивається критичне мислення, сфера комунікації тощо.

Шляхи поширення досвіду: виступи на педраді, методичній раді, семінарах, науково-практичних конференціях, відкриті заняття.

Дисципліна: Електротехнічні дисципліни.

Форма узагальнення: опис досвіду. **Термін узагальнення**: 2020 рік

Контактний телефон викладача: 0975217744

ВСП «Могилів-Подільський технолого-економічний фаховий коледж ВНАУ»

Войцехівська Ірина Станіславівна

Тема: Формування національної свідомості, патріотичних почуттів студентів засобами національно-патріотичного виховання.

Автор досвіду: Войцехівська Ірина Станіславівна, заступник директора з виховної роботи.

Стаж роботи: 8 років.

Анотація:

Сучасне виховання має відігравати випереджальну роль у демократичному процесі, ставати засобом відродження національної культури, припинення морально-духовної деградації, стимулом пробудження таких якостей, як совість, патріотизм, людяність, почуття власної гідності, творча ініціатива, підприємливість тощо, гарантом громадянського миру і загалом в суспільстві.

Формування творчої, ініціативної, національно свідомої особистості, майбутнього фахівця вимагає наповнення всіх ланок освітнього процесу, зокрема у коледжі, змістом, який би відображав справжню історію, мистецтво, культуру, символіку, природу рідного краю, всієї України та забезпечував можливості постійного духовного самовдосконалення особистості, формування її інтелектуального та культурного потенціалу як найвищої цінності суспільства.

У досвіді розкриваються теоретичні положення про національнопатріотичне виховання, його напрями, завдання, найбільш ефективні форми й методи виховної роботи в сучасному навчальному закладі, які сприяють формуванню патріотичних почуттів та розвитку національної самосвідомості студентів. Тема досвіду є актуальною та відповідає вимогам сьогодення щодо виховання майбутніх фахівців з активною громадянською позицією та високим рівнем патріотизму.

Цілеспрямована, систематична, регульована виховна робота в даному напрямку сприяє утвердженню свідомості нації, народу, етнічної культури, мовної єдності, кращих рис характеру громадянина України.

Подано зразки кращих конкурсних робіт, сценарії виховних заходів, краєзнавчі матеріали, пошукові роботи, які можуть бути використані викладачами, кураторами груп, студентами.

Методичні напрацювання свідчать про високий рівень організації педагогічного процесу, враховано вимоги сучасної вищої освіти щодо формування компетентних, висококваліфікованих фахівців.

Комплекс матеріалів може бути використаний з метою підвищення фахового та методичного рівня, а також поліпшення якості освітнього процесу.

Шляхи поширення досвіду: досвід заступника директора з виховної роботи систематично висвітлюється на сторінках фахових видань, періодичної преси та Інтернеті у формі методичних розробок, доповідей, рекомендацій, сценаріїв, на всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах.

Форма узагальнення досвіду: опис досвіду, збірка матеріалів.

Термін узагальнення: 2020-2021 н.р.

Контактний телефон автора: 0674903022

Деркач Олена Іванівна

Тема: Впровадження сучасних технологій професійно- практичної підготовки фахівців на основі інтеграції навчання і виробництва

Автор досвіду: Деркач Олена Іванівна, викладач спеціальних технологічних дисциплін

Стаж роботи: 34 роки.

Анотація:

Впровадження сучасних освітніх технологій є важливою складовою системи освіти. Основна мета використання сучасних освітніх технологій полягає у переорієнтації функціонального змісту навчально-виховного процесу, концентрації функцій освітньої діяльності на досягнення ідеальної мети — підготовці висококваліфікованого конкурентоздатного спеціаліста. Вирішення цих завдань передбачається шляхом реалізації комплексу заходів, серед них удосконалення професійно-практичної підготовки студентів, спрямованих на практичну підготовку здобувачів освіти до самостійної професійної діяльності та їх соціальну адаптацію у виробничих колективах.

В досвіді роботи узагальнено матеріали педагогічної діяльності викладача щодо впровадження в освітній процес комплексу інноваційних технологій під час вивчення спеціальних дисциплін та організації практичної підготовки фахівців, а саме: моделювання професійної діяльності фахівця під час практичних занять, ігрове проектування та робота в мікрогрупах під час навчальної практики, що формує навички колективної роботи та розвиває лідерські якості у студентів, презентація професійного резюме під час захисту переддипломної практики, які відображені у доданих методичних матеріалах.

Впровадження інноваційних педагогічних технологій активізують процес пізнання, стимулюють інтерес і підвищують мотивацію у здобувачів освіти до оволодіння професійними знаннями, сприяють самостійності у процесі прийняття рішень, забезпечують умови розвитку особистості, здійснення її права на індивідуальний творчий внесок, на особистісну ініціативу, на свободу саморозвитку.

Шляхи поширення досвіду: відкриті заняття, виступи на методичній, педагогічній раді, семінарах, методичних об'єднаннях, обмін досвідом на сторінках педагогічної преси.

Код спеціальності, дисципліна :181 ХАРЧОВІ ТЕХНОЛОГІЇ, освітня програма Зберігання і переробка зерна, дисципліна Борошномельно-круп'яне виробництво, Сучасні технології виробництва

Форма узагальнення досвіду: опис досвіду.

Термін узагальнення: 2021р.

Контактний телефон автора: 0965642468

Кордонська Ірина Василівна Останіна Юлія Володимирівна

Тема досвіду: Застосування ігрових та імітаційних технологій при вивченні математики

Автори досвіду: Кордонська Ірина Василівна, викладач математики, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист; Останіна Юлія Володимирівна, викладач математики, спеціаліст першої категорії

Стаж викладацької роботи: 27 років; 17 років

Адреса досвіду: ВСП «Могилів-Подільський технолого-економічний фаховий коледж Вінницького національного аграрного університету», м.Могилів-Подільський, вул. Київська, 40/1

Код спеціальності, дисципліна: 071 Облік і оподаткування, 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, 181 Харчові технології, Математика, Вища математика.

Форми узагальнення: методичний посібник

Термін узагальнення: 2020-2021 р.р.

Контактні телефони авторів: +380680578158, +380965875711

Актуальність та перспективність - Опис досвіду представлено підбором матеріалів, який розкриває використання ігрових та імітаційних технологій на заняттях з математики. У досвіді розглядаються особливості використання різних ігрових підходів для загальноосвітньої підготовки студентів а також формування базисних знань для вивчення в подальшому спеціальних дисциплін. Представлено переваги активних форм роботи на заняттях, порівняно з традиційними методами. Охарактеризовано їх різні види та роль у формуванні різних аспектів професійної компетентності майбутніх фахівців. Проаналізовано основні прийоми, які доцільно використовувати під час навчання. Показано ефективність використання ігрових форм та методів роботи в підвищенні якості практичної підготовки та формуванні базових компетентностей майбутніх фахівців технологічного та економічного напрямків підготовки.

Об'єкт дослідження — формування у студентів вміння самостійно знаходити нестандартні рішення, брати на себе відповідальність за прийняті рішення, аналізувати та робити висновки.

Предмет дослідження — форми і методи впровадження ігрових технологій на різних етапах занять з математики

Мета дослідження — Забезпечення оптимальних умов для розвитку творчих здібностей студентів на заняттях математики, створення атмосфери співробітництва, взаємодії викладача та студента, розвиток соціальної та громадянської компетентності студента.

Результативність — формування стійкої мотивації та інтересу до вивчення дисципліни; підвищення рівня знань, активність у проходженні різноманітних інтернет-конкурсів та олімпіад з математики, переможці у Всеукраїнській інтернет олімпіаді «На урок» 2020-2021 рр.

Тема: Інтегровані бінарні заняття на виробництві як форма професійно-орієнтованого навчання студентів

Автор досвіду: Стус Надія Анатоліївна, викладач спеціальних дисциплін **Стаж роботи**: 33 роки

Анотація: особливості В роботі розкриваються застосування інтегрованого підходу до викладання спеціальних технологічних дисциплін, зокрема впровадженню бінарних занять з метою кращого засвоєння матеріалу, підвищення зацікавленості студентів до майбутньої професії, формування самоосвіти, розвитку аналітичних можливостей досвіді навичок В продемонстровано цілісність навчально-виховного процесу та формування креативних компетентностей майбутнього фахівця.

В роботі теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено модель формування професійних компетентностей майбутніх техніків-технологів в процесі фахової підготовки; подано зразки занять для ілюстрації описаних форм і методів роботи під час проведення занять на підприємствах галузі хлібопродуктів.

Узагальнено матеріал щодо проведення бінарних інтегрованих занять в умовах виробництва, які дозволяють суттєво поглибити зміст міждисциплінарних зв'язків на основі ідеї інтеграції знань, посилити мотивацію навчання студентів, активізувати весь навчальний процес, надати йому творчого, дослідницького спрямування, забезпечити тісну співпрацю коледжу із сучасними підприємствами галузі.

Шляхи поширення досвіду: відкриті заняття, публікації у науковометодичних конференціях різного рівня, методична рада коледжу, Протокол №3 від 07.10.2020р., обласне методичне об'єднання викладачів загальнотехнічних дисциплін на базі ВСП «Могилів-Подільський технолого-економічний фаховий коледж ВНАУ», Протокол №1 від 04.12. 2020 р.

Код спеціальності, дисципліна: 181 Харчові технології ОП Зберігання і переробка зерна

Форма узагальнення: опис досвіду

Термін узагальнення: 2021р.

Контактний телефон автора: (097) 1095405

Жовта Лариса Олександрівна

Тема досвіду: Інтерактивне навчання як засіб формування професійних компетентностей фахівців

Автор досвіду: Жовта Лариса Олександрівна

Стаж роботи: 36 років

Анотація:

Актуальність та перспективність. Проблема формування професійних компетентностей фахівців забезпечує комплексну інтеграцію сучасних інноваційних технологій; адаптує навчання до індивідуальних здібностей і

поступовий перехід студентів на вищий рівень розумових операцій; сприяє розвитку творчої особистості студентів, підвищенню інтересу до вивчення формуванню внутрішньої мотивації освітньої діяльності; дисципліни, спостерігається позитивна динаміка рівня навчальних досягнень студентів; забезпечується інтеграція предметного, комунікативного і рефлексивного досвіду студентів; формує ключові компетентності особистості: самопізнання, самовдосконалення, самореалізація, досягнення життєвого успіху; поглиблюється взаємодія викладача і студентів у особистісно-розвивальному спілкуванні та співпраці на основі взаємодопомоги і довіри.

Об'єкт дослідження — діяльність студентів і викладачів, педагогічні стосунки (між суб'єктом і об'єктом навчання та виховання, особистістю і колективом, навчанням і самоосвітою, вихованням і самовихованням), організація та управління пізнавальною діяльністю молоді.

Предмет дослідження – прогнозування, зміст, форми й методи організації й проведення педагогічного процесу; форми і методи інтерактивного навчання.

Мета дослідження — визначення ефективності методів інтерактивного навчання для формування професійних компетентностей майбутніх фахівців; активна взаємодія усіх учасників навчально-виховного процесу з метою розвитку комунікативних якостей особистості.

Результативність: Створення умов для самовираження і самореалізації особистості; підвищення інтересу до вивчення спецдисциплін; формування мотивації до навчання; підвищення рівня навчальних досягнень студентів; розвиток комунікативних якостей особистості у атмосфері взаємодопомоги і довіри.

Шляхи поширення досвіду: відкриті заняття, виступи на методичній, педагогічній раді, практичних семінарах, методичних об'єднаннях, обмін досвідом на сторінках педагогічної преси.

Код спеціальності, дисципліна: 181 Харчові технології, ОПП —Зберігання і переробка зерна, дисципліни —Борошномельно-круп'яне виробництво, «Основи проектування, Вступ до спеціальності.

Форма узагальнення: опис досвіду **Термін узагальнення:** 2018-2021 р. р.

Контактний телефон автора: +380678515526

ВСП «Немирівський фаховий коледж будівництва та архітектури ВНАУ»

Лаврентьєва Лариса Анатоліївна

Тема досвіду: Досвід в організації дистанційного навчання під час вивчення дисципліни Охорона праці в галузі

Автор досвіду: Лаврентьєва Лариса Анатоліївна викладач спецдисциплін, спеціаліст вищої категорії, викладач —методист.

Стаж роботи: 21 рік.

Мета розробки: вміле та активне використання новітніх технологій, готовність викладача до творчого пошуку спільно зі студентами, майстерність створити атмосферу продуктивного й зацікавленого пізнання сприятимуть ефективному засвоєнню матеріалу останніми та збільшать інтерес до навчання.

Навчальна дисципліна: Охорона праці галузі.

Анотація: В даному досвіді розглядаються особливості впровадження дистанційної освіти в сучасну систему освіти. Автором розглянуті різні моделі і технології дистанційного навчання. Розглядається дистанційне навчання як сучасна освітня технологія. Обґрунтовуються організаційно-педагогічні умови застосування системи дистанційного навчання у процесі фахової підготовки. Описуються сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців, а також методологічні та методичні проблеми їх впровадження в навчальний процес ВНЗ, з'ясовуються позитивні і негативні сторони цього типу навчання, виділяються принципи дистанційного навчання.

Шляхи поширення досвіду: виступи на педраді, відкриті заняття, майстер-класи, виступи на методичних об'єднаннях, семінарах, науковопрактичних конференціях.

Код спеціальності, дисципліна: 192 Будівництво та цивільна інженерія

Форма узагальнення: опис досвіду.

Термін узагальнення: 2021 р.

Контактний телефон автора: 0688828958.

Олексієнко Олена Василівна

Тема: Навчальний практикум для виконання практичних завдань з дисципліни Бухгалтерський облік

Автор досвіду: Олексієнко Олена Василівна, викладач -методист, спеціаліст вищої категорії

Стаж роботи: 15 років

Анотація: Навчальний практикум для виконання практичних завдань з дисципліни Бухгалтерський облік призначений для використання студентами спеціальності Облік і оподаткування під час проведення практичних занять з дисципліни Бухгалтерський облік, а також може бути використаний при організації самостійної роботи студентів.

В досвіді представлено формування системи знань з теорії та практики ведення бухгалтерського обліку на підприємствах; поглиблене засвоєння

студентами методологічних основ та найважливіших принципів бухгалтерського обліку, оволодіння та вироблення навичок використання методичних прийомів і технікою складання первинних документів та регістрів бухгалтерського обліку в практичній роботі, застосування облікових даних для контролю та аналізу господарської діяльності з метою прийняття управлінських рішень.

Результати досвіду можуть бути використані викладачами економічних дисциплін під час проведення занять, при самостійному вивченні, для здійснення різних видів контролю, корисні для активізації освітнього процесу в підготовці фахівців економічних спеціальностей.

Шляхи поширення досвіду: відкриті заняття, виступи на методичній раді, методичних об'єднаннях, семінарах, науково-практичних конференціях.

Дисципліна: Бухгалтерський облік. **Форма узагальнення:** опис досвіду **Термін узагальнення:** 2021рік

Контактний телефон викладача: 0965428485

Січкар Ольга Михайлівна

Тема: Інноватика інтегрованого навчання: теорія і практика. Поглиблення теоретичних знань студентів на основі їхнього практичного пізнавального досвіду та міждисциплінарних зв'язків. (на прикладі підготовки студентів будівельних спеціальностей.)

Автор досвіду: *Січкар Ольга Михайлівна*, викладач спеціальних дисциплін

Стаж роботи: 25 років

Анотація: Нові вимоги життя в Україні, її поступове перетворення на демократичну, соціально-орієнтовану державу обумовили глобальні зміни у філософії освіти, визначенні її мети, завдань і методів діяльності.

Такі якості можуть бути сформовані у процесі спеціально організованих педагогічних впливів в системі освіти, яка сама стає креативною, прагне до творчого вирішення проблем через використання інноваційних технологій для досягнення визначеної мети.

Одним із елементів такого навчання ϵ інтеграція і концентрація усіх знань, умінь і навичок студентів, які вони мають, на досягнення розуміння того матеріалу який вони вивчають на даній дисципліні, скажемо, на одній із спеціальних дисциплін. При чому знання, уміння і навички студента, іншими словами, досвід його пізнавальної діяльності, який ми збираємось (або плануємо) використати не залежить від часу, місця, способу і навчальної дисципліни на якій він набув цей досвід.

Педагогічний досвід включає опис методичних рекомендацій, розглядаються питання поглиблення теоретичних знань студентів на основі їх практичного пізнавального досвіду та міждисциплінарних зав'язків метрології спеціальних дисциплін на прикладі підготовки студентів будівельних

спеціальностей. Розкриває проблеми професійного навчання студентів, мотивацію до їх навчальної діяльності.

Викладач розглядає і аналізує методи і дії, які мають забезпечити кращу підготовку спеціалістів для вивчення спецдисциплін на основі вивченого у метрології. Основою роботи є міжпредметні зв'язки та їх актуалізація при вивченні програмового матеріалу. В роботі представлений цікавий і змістовний фактичний матеріал, який легко, із цікавістю сприймається читачем і розрахований на будь-яку підготовку аудиторії.

Викладач володіє інноваційними освітніми методиками й технологіями, активно їх використовує та поширює у професійному середовищі, зокрема: індивідуальна робота з студентами, робота в малих групах; поширює оригінальні, інноваційні ідеї; розробила робочі зошити з практичних робіт по дисциплінах, щоденники для практичного засвоєння матеріалу з навчальних практик; застосовує нестандартні форми проведення занять; активно впроваджує активні та інтерактивні форми та методи організації навчально-виховного процесу, що забезпечують максимальну самостійність навчання студентів.

Шляхи поширення досвіду: відкриті заняття, виступи на методичних об'єднаннях, методичних семінарах та науково-практичних конференціях.

Власним прикладом спонукає викладачів до підвищення свого інтелектуального і педагогічного рівня.

Код спеціальності, дисципліна: 192 Будівництво та цивільна інженерія, 193 Геодезія та землеустрій: Метрологія і стандартизація, основи стандартизації, сертифікації і метрології.

Форма узагальнення: опис досвіду

Термін узагальнення: 2021р.

Контактний телефон авторів: 0977490550

ВСП «Тульчинський фаховий коледж БНАУ»

Грабенко Світлана Володимирівна, Середюк Наталія Пилипівна, Хребтань Світлана Григорівна

Тема: Вивчення передового досвіду виробника лікаря ветеринарної медицини «Айболит» Орлюка С. В., на тему: Робота планування та організація в центрі ветеринарної медицини «Айболит»

Мета: Формування професійної мотивації майбутніх ветеринарних спеціалістів.

Навчальна дисципліна: Внутрішні незаразні хвороби сільськогосподарських тварин.

Анотація: В даній роботі описаний досвід роботи в центрі ветеринарної медицини по організації та плануванню ЦВМ «Айболит». Описана державна реєстрація та ліцензування підприємницької діяльності, фінансування та метаріально-технічне забезпечення, завдання права та обов'язки спеціалістів ветеринарної медицини, облік та звітність.

Основними завданнями ЦВМ «Айболит» є:

- охорона здоров'я людей від хвороб, спільних для людей і тварин;
- організація та проведення профілактичних заходів щодо недопущення заразних і незаразних хвороб тварин;
  - проведення заходів з ліквідації інфекційних та інвазійних хвороб тварин;
- лікування хворих тварин, що знаходяться в тваринницьких господарствах і в приватному секторі;

Предметом діяльності ЦВМ «Айболит» ϵ :

- ветеринарне обслуговування;
- роздрібна торгівля медичними препаратами;
- оптова торгівля медичними препаратами;
- оптова торгівля ветеринарними та супутніми препаратами;
- експедиційні послуги на замовлення населення;
- зовнішньоекономічна діяльність.

Лікувальна робота лікарів базується на принципах доказової медицини. Тобто, лікування тварин проводиться згідно схем та протоколів, що опираються на результати клінічних досліджень. Разом з тим, лікар виконує індивідуальний підхід, аналізуючи та враховуючи особливості кожного пацієнта.

Сфера використання: Досвід роботи може бути використаний для проведення навчальної практики з дисципліни «Внутрішні незаразні хвороби сільськогосподарських тварин».

Контактний телефон автора: 0680578862.

Грибанова Аліна Анатоліївна Дякова Віта Вікторівна

Tema: Організація дистанційного та змішаного навчання на платформі G Suite for education.

Автори досвіду: Грибанова Аліна Анатоліївна — заступник директора з навчально-виховної роботи, викладач біології, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист;

Дякова Віта Вікторівна – викладач інформатики, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.

Стаж роботи:

Грибанова Аліна Анатоліївна – 20 років;

Дякова Віта Вікторівна – 23 роки;

Анотація:

Дистанційний та змішаний формат навчання передбачає присутність всіх притаманних очному навчанню атрибутів, таких як групові дискусії, колективне обговорення пройденого матеріалу, живе спілкування тощо. Отже, окрім технічного інструментарію, викладачу необхідно володіти низкою професійних та особистих компетентностей, які дозволять зацікавити, організувати студентів на початковому етапі та втримати їхню увагу аж до завершального.

В роботі представлена методика організації дистанційного та змішаного навчання на платформі G Suite for education, описаний алгоритм дій щодо впровадження платформи в учбовий процес навчального закладу.

Описано ряд інструментів Google, які викладачі навчальних закладів передвищої освіти можуть використати для забезпечення повноцінного освітнього навчального процесу на відстані. Подано їх коротку характеристику. Теоретичний виклад теми проілюстровано конкретними прикладами з досвіду роботи авторів.

Розкрито переваги і недоліки роботи на платформі G Suite for education, наголошено на способах уникнення недоліків.

Використання методики дає можливість навчитись працювати з такими інструментами дистанційного навчання, які здатні зацікавити, організувати студентів та зробити дистанційний процес здобуття знань ефективним.

Шляхи поширення досвіду: методичні об'єднання викладачів загальноосвітніх дисциплін коледжів та технікумів Вінницької області. Відкриті заняття, школа педагогічної майстерності, участь у семінарах, ярмарках педагогічних ідей, науково-практичних конференціях, публікація в періодичній пресі та на сайтах методичних інтернет-співтовариств індивідуальний сайт викладача.

Форма узагальнення: опис досвіду, майстер-клас.

Терміни узагальнення: 2021 рік.

Контактний телефон викладача: 0682447517.

ВСП «Чернятинський фаховий коледж ВНАУ»

Білоус Валентина Іванівна

Тема досвіду: Актуальні проблеми методики викладання іноземної мови та іноземної мови (за професійним спрямуванням)

Автор досвіду: Білоус Валентина Іванівна, викладач англійської мови, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

Стаж роботи: 29 рік

Анотація: головною метою досвіду ϵ розкрити цілісний характер застосування та впровадження в навчальний процес інтерактивних технологій навчання з використанням інноваційно-комунікативних технологій активного комп'ютерних та мультимедійних засобів навчання для розвитку креативної активності студентів на заняттях іноземної мови, іноземної мови (за професійним в поєднанні теоретичного знання і практичного застосування. спрямуванням) З'ясувати особливості інтерактивних та інноваційно-комунікативних моделей навчального процесу в співвідношенні з сучасною культурою, життям суспільства, розкрити взаємозв'язок використання інтерактивних та інноваційних технологій на денній, заочній, позааудиторній, самостійній чи дистанційній формі навчання студентів іноземній мові. Пояснити значення інтерактивних та інноваційних технологій в навчальному процесі, педагогіці. Виокремити основні напрямки підвищення ефективності навчання: теоретичний - вивчення засобів, сприяючих збільшенню питомого об'єму засвоєної інформації за одиницю навчального часу; практичний різке збільшення якості отримуваних знань та вміле їх застосування на практиці. Валентина Іванівна реалізує вимоги сучасної освіти та на високому рівні показує значущість іноземної мови для майбутнього спеціаліста. У своїй роботі викладач прагне до застосування нової сучасної методики. Таким чином, досвід роботи репрезентує новостворювані підручники, посібники та навчально-методичні комплекси для сучасних коледжів.

У своїй практиці Білоус В.І. застосовує функціональний підхід до вивчення мовних явищ за інтерактивною методикою, креативною технологією навчання та ТАН (технологія активного навчання). Вони подаються у їх функціонуванні в зв'язному висловлюванні — тексті у зв'язках і взаємодії з усіма елементами мовної системи. Таке групування різнорівневих мовних явищ забезпечує студентам можливість простежити функціональні зв'язки між мовними одиницями різних рівнів, збагнути їх взаємозалежність, взаємодію і саме так підвести студентів до розуміння певних закономірностей та сприйняття або самостійного формулювання правил.

Шляхи поширення досвіду: відкриті_заняття, тематичні вечори, круглі столи, диспути, виступи на педгодинах коледжу, обласних методичних об'єднаннях, на методичних засіданнях, щодо обміну досвіду серед навчальних закладів області та України, на семінарах, науково-практичних конференціях, «Майстер-класах» України та при НМЦ вищої та фахової передвищої освіти.

Дисципліна: іноземна мова, іноземна мова (за професійним спрямуванням)

Форма узагальнення: опис досвіду

Термін узагальнення: 2019 — 2020 — 2021 рр. **Контактний телефон автора:** 0674332927

Шульган Марія Ярославівна

Тема: Підходи до формування фахових компетенцій з навчальної практики з Інформаційних систем і технологій в обліку за дистанційною формою навчання.

Автор досвіду: *Шульган Марія Ярославівна*, викладач обліковоекономічних дисциплін, викладач вищої категорії.

Стаж роботи: 14 років

Навчальна дисципліна: Інформаційні системи і технології в обліку.

Анотація: Одним з видів інновацій в організації професійної освіти ϵ введення дистанційного навчання, яке за своєю суттю ϵ особистісноорієнтованою формою навчання.

На сучасному етапі трансформації освіти, даний досвід ϵ досить актуальним, використання якого забезпечу ϵ оперативну адаптацію майбутніх фахівців до професійної діяльності та розширю ϵ спектр мобільності у професійній реалізації.

Серед інновацій в педагогічній роботі, ϵ використання інформаційно-комп'ютерні технології навчання (комп'ютерні методи навчання та контролю знань), де ефективно поєднуються теоретичні та професійні знання у практичній діяльності з використанням мережевих Інтернет сервісів та нестандартних занять (бінарні заняття практичного характеру, робота в групах, проектні роботи, ділова гра «Тімбілдінг»).

Використання ІКТ, інноваційних форм та методів шляхом застосування на заняттях пакетів прикладних програм з економічного профілю прискорює процес розумової діяльності студента.

Для проведення навчальної практики з ІСТО за дистанційною формою навчання, створено віртуальний клас — Google Kласс, в якому завантажені: відеоролик для інсталяції ПЗ, відеоролик для встановлення Інформаційної бази студента, архівний фал ПЗ 1С:Підприємство 8.2. та наскрізне завдання бухгалтерського спрямування. До кожного завдання в практикумі передбачені «схеми-шпаргалки», ціллю яких є допомогти студенту, віддалено, самостійно, виконати роботу.

Навчальний практикум в повній мірі дозволить студентам практично засвоїти роботу з розв'язання наскрізних завдань за найважливішими напрямками ведення обліку, зокрема набути навичок створення інформаційної бази, початкового налаштування програми, введення початкових залишків на рахунки бухгалтерського обліку, виконання всіх облікових операцій, ведення розрахунків з персоналом підприємства по нарахуванню та виплаті заробітної плати, формування фінансової звітності тощо.

Матеріали навчального практикуму розроблені відповідно типової та робочої навчальних програм практики з дисципліни «Інформаційні системи і технології в обліку».

Сфера використання: при проведенні навчальної практики з ІСТО, як за традиційною так і за дистанційною формах навчання.

Форма узагальнення: опис досвіду. **Термін узагальнення:** 2020 рік.

Контактний телефон викладача: 0677189372

ДВНЗ «Могилів – Подільський монтажно-економічний коледж»

Гарагуц Світлана Леонідівна

Тема: Навчальний посібник з дисципліни Електричні та технічні вимірювання

Мета: Вивчення даної дисципліни ϵ формування та розвиток у студентів наукових знань про електричні вимірювання та набуття практичних умінь по вибору та використанню електровимірювальних приладів.

Навчальна дисципліна: Електричні та технічні вимірювання.

Анотація: Навчальний посібник з дисципліни «Електричні та технічні вимірювання» призначений для здобувачів освіти спеціальності 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка (Освітня програма Монтаж та експлуатація електроустаткування підприємств та цивільних споруд), що опановують дисципліну в закладах фахової передвщої освіти.

Навчальний посібник складається зі вступу, п'яти розділів, переліку використаної та рекомендованої літератури.

У посібнику розглянуті основи метрології, основні метрологічні характеристики засобів вимірювань, аналогові і цифрові прилади і методи вимірювання струму, напруги, опору, індуктивності, ємності, потужності, енергії, зсуву фаз і частоти, магнітні вимірювання, вимірювання неелектричних величин електричними методами. Представлені структурні та електричні схеми вимірювальних приладів. Розглянуто оцінку і аналіз похибок вимірювання і способи їх зменшення.

Навчальний матеріал подано за принципом послідовного розгляду загальних методів вимірювань для окремих груп фізичних величин. Такий підхід дозволяє орієнтуватись в існуючих методах вимірювань, вибрати необхідний метод та відповідні технічні засоби для вирішення конкретних завдань.

Для самоперевірки в заключній частині кожної теми передбачено контрольні запитання, які дозволяють студенту самостійно здійснити

первинний контроль знань та систематизувати здобуті теоретичні знання.

Рівень викладання навчального матеріалу передбачає використання міждисциплінарної інтеграції з математикою, фізикою та теоретичними основами електротехніки.

Сфера використання: в освітньому процесі під час вивчення студентами теоретичного матеріалу дисципліни «Електричні та технічні вимірювання», при підготовці до виконання лабораторно-практичних робіт, виконання самостійної роботи, а також викладачами при підготовці до занять.

Переваги даного посібника: пропонований увазі читачів посібник відповідає новій програмі курсу. Форма подачі матеріалу спрощує засвоєння основних положень дисципліни та виробляє у студентів навички до самостійного вивчення, користуючись пропонованою літературою.

Контактний телефон: 0972454971

Тема: Вертикальне планування будівельного майданчика.

Мета: підвищення рівня професійної компетенції студентів, формування у них навичок при опрацюванні даних геодезичних зйомок та проведення розрахунків.

Навчальна дисципліна: Інженерна геодезія.

Анотація: матеріали методичної розробки відповідають змісту та об'єму теоретичного матеріалу дисципліни Інженерна геодезія для студентів ІІ курсу галузі знань 19 Архітектури та будівництво, спеціальності 192 «Будівництво та цідильна інженерія», освітніх програм Будівництво та експлуатація будівель і споруд», «Технічна експертиза будівель і споруд, операцій з нерухомістю».

Матеріал методичної розробки розкриває зміст та послідовність процесу вертикального планування будівельного майданчика. Детально розглянуто методику геодезичних обчислень, для вирішення задачі формування нульового балансу земляних робіт. Дана проблема вирішується за допомогою складання картограми земляних робіт, яка представляє собою графічне зображення розміщення на плані насипів та виїмок.

Для візуалізації процесу виконання поставленого завдання, крім методичної розробки створена інтерактивна презентація, яка поетапно, в динаміці відтворює всі етапи картограми земляних робіт.

Результатом виконання роботи має стати формування у студентів навичок проведення розрахунків, визначення порядку та послідовності заповнення відомості вирахування об'ємів земляних робіт та створення графічної частини картограми земляних робіт.

Сфера використання: пропонована методична розробка призначена для використання студентами денної та заочної форми навчання спеціальності 192 Будівництво та цідильна інженерія, при вивченні предмету Інженерна геодезія.

Переваги методичної роботи: можливість використання матеріалу викладачами при підготовці до заняття та проведення геодезичної практики і студентами при вивченні матеріалу дисципліни. Застосування його може бути ефективне як на окремо взятому занятті, так і при проведенні геодезичних робіт в польових умовах.

Контактний телефон: +380673051261

Присяжнюк Таїса Василівна Созанська Інна Петрівна

Тема: Вирішення питання підготовки висококваліфікованого спеціаліста з використанням мультидисциплінарного підходу.

Мета розробки: формування в студентів цілісної системи знань і вмінь; досягнення якісної, конкурентоздатної освіти; створення оптимальних умов для

розвитку мислення в процесі вивчення загальноосвітніх предметів та дисциплін професійно - теоретичного циклу; активізація пізнавальної діяльності; ефективна реалізація розвивально-виховних функцій навчання.

Навчальні дисципліни: загальноосвітні, спеціальні дисципліни, виробниче навчання.

Анотація: під міждисциплінарністю розуміємо тісний зв'язок предметів, що викладаються, а саме професійного спрямування. Передумовою для вивчення спецдисциплін для студентів спеціальності Облік і оподаткування звичайно є предмети загальноекономічної підготовки, але особливої уваги заслуговує дисципліна «Основи правознавства» з циклу загальноосвітньої підготовки, на базі якої будується сприйняття існування та функціонування професійного циклу вцілому. Наведемо для прикладу структурно-логічну схему спеціальності «Облік і оподаткування». При цьому виділено основні спеціальні дисципліни, 4 з яких виносять на комплексний державний іспит: облік і звітність в бюджетних установах, податкова система, контроль і ревізія, фінансовий облік. І кожна з них базується на компетенціях, які формуються під час вивчення дисципліни Основи правознавства.

Реалізувати комплексний підхід до підготовки висококваліфікованих фахівців, вважаємо за доцільним проводити мультидисциплінарні заняття з правознавства та спеціальних облікових дисциплін, з урахуванням безперервного оновлення чинних норм законодавства та виховні години правового характеру. Такий всебічний аналіз правового середовища дасть змогу підготувати спеціаліста нового формату, що буде готовий до змін в законодавстві та вчасно реагуватиме на них.

Сфера використання: аудиторні заняття, дистанційне навчання, самостійна робота студентів, підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Переваги даної роботи над традиційними: інтеграція пожвавлює навчальний процес; економить навчальний час; позбавляє від перевтоми. Такі заняття більш цікаві, тому що не кожний день на одному занятті присутні два викладачі одночасно, вони допомагають вирішувати більшу кількість задач, використати різні методи і форми навчання, інформаційно-комунікаційні технології, педагогічні програмні засоби навчання. Застосування в навчальному процесі мультидисциплінарних технологій та інтерактивних форм і методів навчання сприяє ефективному формуванню компетентностей, виробленню цінностей, створенню атмосфери співробітництва, активної взаємодії. Це така організація навчального процесу, за якої неможлива байдужість в колективному процесі пізнання, співнавчання, взаємонавчання.

Контактний телефон: +380986075575 — Созанська І. П. +38068762368 — Присяжнюк Т. В.

Tema: English

Мета даного посібника — виробити у студентів навички спілкування англійською мовою в обсязі визначеної тематики, ознайомити їх із особливостями сучасної ділової англійської мови та мови технічних текстів. Інтенсифікація навчання досягається відповідною організацією та подання навчального матеріалу — підбір текстів та вправ сприяє розвитку умінь і навичок спілкування діловою та професійною іноземною мовою, розвиває образне мислення, створює умови реальної ділової та професійної комунікації.

Навчальна дисципліна: Іноземна мова (за професійним спрямуванням).

Анотація: Навчально-методичний посібник English з англійської мови за професійним спрямуванням для студентів спеціальності 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка (спеціалізація Монтаж та експлуатація електроустаткування підприємств та цивільних споруд) складається з шести модулів, що містять тридцять тем з різних сфер ділового іншомовного спілкування та тем фахового професійного спрямування.

Перший та другий змістовні модулі включають теми, метою яких ϵ формування комунікативних мовленнєвих компетенцій та опанування студентами лексико-граматичним мінімумом для спілкування під час поїздки в країну виучуваної мови, влаштування на роботу, ведення та оформлення ділової документації, організації переговорів та ділових зустрічей.

Модулі III — VI місять тексти та вправи професійного спрямування, метою яких ϵ опанування професійним лексичним мінімумом, розвиток навичок читання та перекладу текстів професійної тематики, розвиток навичок засвоєння іншомовної інформації електротехнічного напряму, іншомовного професійного спілкування в електротехнічних галузі.

Кожна тема містить завдання для самостійного опрацювання, оскільки на сучасному етапі розвитку суспільства та освіти саме самостійна робота студентів повинна стати основою вищої освіти, важливою частиною процесу підготовки фахівців.

У посібнику тексти, діалоги та документи ϵ адаптованими з автентичних джерел, сучасними за змістом та формою, відображають сучасні тенденції в англо-американському діловодстві та сфері професійної діяльності. до них пропонуються вправи для активного засвоєння і закріплення спеціальної лексики.

Сфера використання: пропонований навчальний посібник призначений для студентів ВНЗ І-ІІ рівнів акредитації електротехнічних спеціальностей.

Переваги даного посібника: визначається виходом України на міжнародну арену в різних сферах суспільного життя, необхідністю усного та письмового ділового спілкування іноземною мовою в процесі ділових контактів, зустрічей, переговорів; особистою зацікавленістю майбутніх фахівців в оволодінні

іноземною мовою як засобом вдосконалення своєї професійної майстерності, засобом досягнення життєвого успіху в новій Україні.

Контактний телефон: +380972263637.

Шмундяк Олена Василівна

Tema: Використання smart-технологій для формування інформаційно – цифрової компетентності студентів при викладанні математики

Стаж роботи: 28 років

Адреса досвіду: ДВНЗ «Могилів – Подільський монтажно – економічний коледж», м. Могилів – Подільський, вул. В. Стуса, 58.

Код спеціальності, дисципліна: 72 Фінанси, банківська справа та страхування, 71 Облік і оподаткування, 192 Будівництво та цивільна інженерія, 123 Комп'ютерна інженерія, 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка. Математика.

Форма узагальнення: опис досвіду.

Термін узагальнення: 2021р.

Контактний телефон автора: +380972914343

Актуальність та перспективність. Сучасний розвиток технологій дозволяє використовувати безліч існуючих інструментів навчання та спонукає до створення ще більш захоплюючих і ефективних. Одними з таких є Smart-технології, які роблять навчальний процес більш динамічним і цікавим, підвищують пізнавальну активність студентів та забезпечують надійний трансфер знань.

Інтеграція інформаційних технологій у навчальний процес з математики дає можливість студенту та викладачу ефективно використовувати власні навики роботи з інформаційно-цифровими засобами та набувати нових.

Об'єкт дослідження — впровадження в навчальний процес Могилів-Подільського монтажно-економічного коледжу системи управління інтерактивною складовою при викладанні математики, з використанням Smartтехнологій.

Предмет дослідження — впровадження Smart-технологій у навчальновиховний процес при викладанні математики.

Мета дослідження — виявлення найефективніших сучасних інноваційних форм, методів, прийомів та технологій для формування інформаційно-цифрових компетентностей майбутніх фахівців.

У процесі роботи над темою отримано наступні результати і висновки:

- 1. Проведено дослідження сучасних стандартів та світових тенденцій у галузі розробки інтерактивних засобів освіти з використанням smart-технологій.
- 2. Проаналізовано і систематизовано засоби, що використовуються в процесі навчання математики та класифіковано їх за функціональним призначенням;
- 3. Розроблено засоби, що забезпечують формування інформаційно цифрової компетентності студентів у ході активної діяльності.

- 4. Розроблено методичні рекомендації щодо використання smartтехнологій на заняттях математики.
- 5. Розроблено систему для визначення рівня ефективності використання smart-технологій для виявлення рівня обізнаності студентів навичкам роботи з інтернет-сервісами та програмами з вивчення математики та зацікавленості використанням онлайнових вправ при підготовці до занять та самостійному опрацюванні навчального матеріалу.
- 6. Зроблено висновки результативності студентів при вивченні математики із використанням smart-технологій.

Результативність. Аналіз проведеного дослідження показав, що вивчення математики із використанням інформаційно-комунікаційних технологій значно покращує якість засвоєння матеріалу, розуміння математичних понять та виконання практичних завдань.

Досвід має значні елементи пошукової, творчої діяльності і полягає в комплексному підході до впровадження Smart-технологій на всіх етапах навчального процесу.

Калинівський технологічний фаховий коледж

Калінчук Богдан Іванович

Тема: Тестування в системі оцінювання успішності здобувачів освіти під час вивчення історії України (методичні рекомендації підготовки, складання та застосування тестових завдань з історії України

Мета посібника: полягає в дидактичному обгрунтуванні, розробці та перевірці методики тестового оцінювання навчальних досягнень студентів на заняттях історії України в закладах фахової передвищої освіти.

Навчальна дисципліна: історія України **Анотація:**

Посібник складається з вступу, п'яти розділів (Діагностика навчальних досягнень в освітньо-професійній підготовці сучасних фахівців; Класифікація тестів та їх характеристика; Загальні вимоги до якості тестів з суспільних дисциплін, Методика підготовки та використання тестових завдань на заняттях історії України; Особливості застосування тестового контролю під час вивчення історії України у закладах фахової передвищої освіти), висновку, списку використаних джерел та додатків.

Актуальність і своєчасність рецензованої роботи зумовлена такими факторами:

- проблема тестового оцінювання навчальних досягнень студенів постійно перебуває у полі уваги науковців, методистів і викладачів, у зв'язку із впровадженням ДПА у формі ЗНО в закладах фахової передвищої освіти України в наслідок реформування вітчизняної системи освіти;
- ідеї тестової системи оцінювання зумовлені зміщенням акценту з вимірювання обсягу здобутих студентом знань на рівень опанування вміннями і навичками, набуття певного рівня компетентностей;
- переходом від вимірювання рівня прогалин студентів до оцінювання рівня їх позитивних досягнень;
- потребою в диференційованому оцінюванні рівня навчальних досягнень кожного студента.

Четвертий та п'ятий розділи мають практичну мету - допомогти читачу усвідомити принципи розробки основних типів тестових завдань, поширених у практиці тестування, а саме: завдання закритої форми (з вибором однієї або кількох правильних відповідей); завдання відкритої форми; завдання на встановлення відповідності; завдання на встановлення послідовності.

Значно збагатили посібник Додатки, які ϵ логічним й органічним продовженням основної частини посібника.

Сфера використання: Посібник спрямований на підвищення рівня професійної компетентності викладачів історії України.

Переваги методичної розробки над традиційними технологіями: Посібник адаптований до вимог освітньої програми в системі фахової передвищої освіти і, безумовно, сприятиме глибшому оволодінню матеріалу та

систематизації знань з історії України. Він ϵ концептуально цілісним, оригінальним й актуальним виданням, оскільки в ньому подано із урахуванням сучасних методологічних підходів теоретичний матеріал, вдало дібрані тести та цікаві дискусійні питання для роздумів і міркувань. Заслуговують на увагу розроблені автором тести, розв'язання яких вимага ϵ аналітичного мислення й широкого застосування знань, здобутих під час вивчення теми.

Контактний телефон автора: 0975647764

Козловська Алла Віталіївна Жигуліна Тетяна Григорівна

Тема: Електронний додаток Навчальна практика (спеціальність 071 Облік і оподаткування)

Мета електронного додатка: допомогти студентам засвоїти теоретичні знання з фінансового обліку, економіки підприємства, банківської справи, страхової справи, інформатики та набути практичних умінь для вирішення виробничих ситуацій.

Навчальна дисципліна: Навчальна практика (спеціальність 071 Облік і оподаткування)

Анотація посібника

Електронний додаток чітко структуровано: складається з анотації, основної частини, списку використаних джерел та додатків. Він дає можливість поліпшити якість підготовки здобувачів освіти до майбутньої професійної діяльності завдяки поєднанню теоретичних знань із практичними навичками та вміннями, отриманими в ході розв'язання вправ та виробничих ситуацій. Наведені в електронному додатку завдання та методика їх виконання сприяють самостійному розв'язанню поставлених завдань, розвитку творчого мислення, підвищують практичну підготовку фахівців з фінансово-облікових та економічних дисциплін.

Сфера використання: Матеріали електронного посібника можуть бути використані для практичної підготовки майбутніх фахівців напряму 07 Управління та адміністрування за спеціальностями 071 Облік та оподаткування, 072 Фінанси, банківська справа та страхування.

Переваги методичної розробки над традиційними технологіями:

Завдяки використанню електронного додатку студенти набувають певного обсягу компетенцій організації та ведення бухгалтерського й фінансового обліку, краще засвоюють методику розв'язання виробничих економічних ситуацій. Електронний додаток має додаткові можливості в порівнянні з паперовим варіантом — це використання гіперпосилань, за допомогою яких можливий швидкий перехід від однієї частини до іншої.

Контактний телефон авторів: 0987966542; 0961420247

Тема: Сучасні педагогічні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фінансистів у коледжах і технікумах: досвід, проблеми, перспективи.

Автор досвіду: Країло Галина Борисівна, викладач фінансово-економічних дисциплін, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.

Стаж роботи: 17 років

Анотація:

Метою досвіду роботи ϵ вдосконалення організації роботи студентів та підвищення ефективності засвоєння матеріалу, що забезпечу ϵ оперативну адаптацію майбутніх фахівців до безпосередньої професійної діяльності та розширить спектр мобільності у професійній реалізації.

Використання імітаційних технологій дозволяє багатьох уникати традиційного навчання, пов'язаних із пасивністю студентів та формальним характером їх знань внаслідок зайвої вербалізації освітнього недостатнього його впливу емоційно-образну, на практикоперетворювальну сфери особистості майбутнього фахівця. Поряд можливостями посилення індивідуалізації професійної підготовки імітаційні моделі сприяють і набуттю колективного досвіду розв'язання професійних проблем, здатності до колективної рефлексії, продуктивного професійного спілкування, трансформації засвоєних знань у внутрішній план дій.

Автор у роботі пропонує модель функціонування системи навчання з використанням імітаційних технологій навчання в навчально-тренувальному кабінеті. Розглянуто ключові компетентності та підходи до оптимізації викладання економічних дисциплін із застосуванням імітаційних технологій. Запропонований досвід роботи має прикладне значення, сприяє збагаченню професійних знань та умінь студентів, що збільшує їхній потенціал та підвищує рівень їх готовності до ефективної професійної діяльності й професійного розвитку. Зміст роботи має прикладне практичне спрямування на співпрацю зі стейкхолдерами в контексті формування Hard та Soft Skills.

Шляхи поширення досвіду: відкриті заняття, участь у методичному об'єднанні викладачів економічних та фінансовий дисциплін серед коледжів і технікумів Вінницької області, виступи на педагогічних радах та засіданнях циклової комісії, конференціях.

Дисципліни: фінансово-економічні Форма узагальнення: опис досвіду

Термін узагальнення: 2020

Контактний телефон викладача: 0688383490

Лук'янчук Вікторія Іванівна

Тема: Активізація пізнавальної діяльності на заняттях з математики

Автор досвіду: Лук 'янчук Вікторія Іванівна, викладач математики

Стаж роботи: 44 роки

Анотація:

Досвід роботи *Активізація пізнавальної діяльності на заняттях з математики* вивчено на засіданні обласного методичного об'єднання викладачів математики. Він містить вступ, чотири розділи, висновки та список використаних джерел.

Метою роботи ϵ демонстрація застосування різних форм та методів навчання на заняттях з математики з метою розвитку творчих здібностей студентів. У роботі здійснено теоретичний аналіз проблеми, обґрунтовано актуальність досвіду та його практична значимість. Викладач опису ϵ , як за допомогою презентацій засобами SMART-BOARD, науково-популярних фільмів урізноманітнити навчальний матеріал. Великого значення у своїй роботі педагог нада ϵ дидактичним математичним іграм, також велику увагу приділя ϵ створенню відповідного емоційного середовища шляхом застосування на заняттях системи таких вправ і завдань, які удосконалюють психічні розуміння матеріалу та логічне й творче мислення.

Шляхи поширення досвіду: відкриті заняття, участь у методичному об'єднанні викладачів математики серед коледжів і технікумів Вінницької області, виступи на педагогічних радах та засіданнях циклової комісії.

Дисципліна: математика

Форма узагальнення: опис досвіду **Термін узагальнення:** 2020 рік

Контактний телефон викладача: 0683563565

КЗВО «Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського»

Мельник Оксана Миколаївна

Тема: Формування професійних компетентностей шляхом використання інтерактивних технологій як засобу реалізації кожного студента.

Анотація: Наша сучасність потребує підготовки спеціалістів нового профілю, висококваліфікованих фахівців. Досвід провідних країн, європейської освіти свідчить про те, що пошук нових, більш сучасних форм, методів і прийомів навчання, допоможе не тільки якісно навчити, але в першу чергу, розвинути потенціал особистості, на що націлюють освітян основні нормативні документи, зокрема Національна доктрина розвитку освіти, у яких зазначається, що в сучасному світі затребувана соціально активна особистість: творча, толерантна, самостійного життєвого самовизначення й самостворення, компетентна в багатьох сферах власної життєдіяльності. Великий потенціал у цьому має застосування сучасних інноваційних технологій, які передбачають співробітництво викладача та студента і спрямовані на формування в особистості спроможності сприймати та адекватно відповідати на індивідуальні та соціальні виклики в умовах глобальної трансформації суспільства, самостійно визначати та вирішувати проблеми в певних сферах діяльності.

Шляхи поширення досвіду: відкриті заняття та позанавчальні заходи, виступи на методичній раді, засіданнях циклової комісії, науково-практичних конференціях, написання наукових статей.

Код спеціальності, дисципліна: спеціальність № 061 «Видавнича справа та редагування (журналістика)», «Загальний курс редагування».

Хто вивчає та узагальнює: заступник директора з гуманітарної освіти, виховної роботи, вчений секретар, кандидат мистецтвознавства, доцент А.І. Бурса, завідувач кафедри соціально-економічних дисциплін С.М. Шандрук, методист коледжу Л. О. Каплична.

Методи вивчення: спостереження, відвідування занять.

Форма узагальнення: опис досвіду. Термін узагальнення: 2020-2021 н. р. Контактний телефон автора: 0680072284

Шинельова Олена Віталіївна

Тема: Формування професійної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва в процесі практичної підготовки.

Навчальний заклад: КЗВО «Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського»

Автор досвіду: Шинельова Олена Віталіївна, викладач музики, спеціаліст вищої категорії, старший викладач.

Стаж роботи: 32 роки

Суть і зміст досвіду: виконуючи основні завдання сучасної освіти, викладач спрямовує пошук продуктивних технологій навчання (проблемних, соціоігрових, творчих), оптимальних умов формування художнього світогляду засобами мистецтва (компонент — музичне мистецтво) як важливої складової професійної культури майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Термін вивчення та узагальнення: 2020-2021 н. р., квітень 2021 р.

Хто вивчає та узагальнює: заступник директора з гуманітарної освіти, виховної роботи, вчений секретар, кандидат мистецтвознавства, доцент КЗВО «Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського», завідуюча методичним кабінетом, методист коледжу, методист коледжу Л.О. Каплична, голова циклової комісії викладачів інструментального виконавства та музично-теоретичних дисциплін, викладач-методист Н.А. Матвієнко.

Методи вивчення: спостереження, відвідування занять.

Форма узагальнення: оформлення тематичної папки, виступи на засіданнях циклової комісії, проведення відкритих занять і позанавчальних заходів.

Школьнік Оксана Олегівна

Навчальний заклад: Комунальний заклад вищої освіти «Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського»

Автор досвіду: Школьнік Оксана Олегівна, викладач вищої категорії, викладач-методист

Стаж роботи: 21 рік

Суть і зміст досвіду: виконуючи основні завдання сучасної освіти, викладач зосередилася на вирішенні такої науково-методичної проблеми: «Формування творчої особистості майбутнього вчителя образотворчого мистецтва в процесі використання нестандартних технік декоративно-прикладного мистецтва»; спрямувала свій досвід на виявлення і максимальний розвиток творчого і духовного потенціалу студентів, на формування в них глибокого й стійкого інтересу до творчості засобами декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва.

Термін вивчення та узагальнення: 2020-2021 н. р., квітень 2021 р.

Хто вивчає та узагальнює: заступник директора з гуманітарної освіти, виховної роботи, вчений секретар, кандидат мистецтвознавства, доцент А. І. Бурса; завідувач кафедри мистецьких дисциплін Н. Г. Белецька; методист коледжу Л. О. Каплична.

Методи вивчення: спостереження, відвідування занять.

Форма узагальнення: оформлення тематичної папки, матеріали виступів на засіданнях педагогічних і методичних рад, циклових комісій кураторів груп, викладачів образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва; підготовка наукових статей до участі у міжнародних конференціях.

Могилів-Подільський медичний фаховий коледж

Байдецька Зоя Миколаївна

Тема: Формування у студентів навичок зв'язного мовлення та творчих здібностей шляхом особистісно-зорієнтованого навчання та застосування інноваційних технологій.

Автор досвіду: Байдецька 3. М., викладач української мови та літератури, керівник гуртка української літератури

Стаж роботи: 28р. 11м.

Анотація: Формування національних цінностей, створення рівних можливостей у здобутті якісної освіти неможливе без оновлення методів навчання, без розробки нових, продуктивних навчальних технологій, до яких належить і технологія особистісно-зорієнтованого навчання. Вона як ніколи актуальна, бо спрямована на підготовку таких громадян, які зможуть бути конкурентно - спроможними, готовими до особистісної життєтворчості.

Оволодіваючи новими методами і прийомами навчання Байдецька З.М. постійно перебуває у творчому пошукові, робить аспект на важливості впровадження проблемних та проектних елементів навчання, підвищення творчого потенціалу студентів.

Для досягнення мети використовує ряд засобів:

- формувати стійкий інтерес до української літератури та мови як духовного спадку народу;
- виробляти вміння й навички вільно користуватися засобами рідної мови її стилями, типами, жанрами в усіх видах мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо);
- вчити вмінню висловлювати власну думку, давати оцінку подіям та вчинкам героїв літературних творів;
  - виробляти навички критичного мислення минулого й сучасного;
  - формувати в студентів культуру ведення дискусій, полеміки, диспутів;
- формувати духовний світ студентів, тобто прилучати через мову та літературу до культурних надбань українського народу і людства в цілому.

Викладач на заняттях будує стосунки зі студентами на основі толерантності, взаємної співпраці. Враховуючи індивідуальні особливості студентів, викладач використовує різні форми проведення занять: дискусії, групову роботу, рольову гру, самостійні дослідження, самооцінювання.

Протягом кількох останніх років Зоя Миколаївна практикує інтегровані заняття української літератури і мови - заняття словесності.

Викладач доцільно використовує різноманітні тестові завдання під час поточного й тематичного оцінювання, широко практикує тестування не тільки як контрольну форму перевірки знань, умінь і навичок студентів, а й як продуктивний навчальний прийом.

Шляхи вивчення досвіду: відкриті заняття, методичні розробки відкритих занять, виступи на засіданнях циклової комісії загальноосвітніх та соціально-економічних дисциплін, методичному об'єднанні викладачів, заняттях

"Школи молодого викладача", семінарах, статті, участь в науково-практичних конференціях.

Код спеціальності, дисципліна: 223 Медсестринство, Українська мова та література

Форма узагальнення: опис досвіду **Термін вивчення:** 2020-2021 н. р. **Контактний телефон:** (04337) 63734

Байдецька Зоя Миколаївна

Тема: Пряма і непряма мова, її призначення і граматично-смислові особливості. Пунктограми при непрямій мові та діалозі.

Навчальна дисципліна: Українська мова.

Мета розробки: розвиток критичного, асоціативного мислення, кругозору, збагачення, розширення знань про непряму і непряму мову, цитати, діалог, вмінь виокремлювати повторювані пунктограми х програмних творів, вмінь співпраці у малій групі, виховання інтересу до української мови та літератури взагалі, а також зв'язного мовлення.

Анотація розробки: обрані активні методи використані при проведенні заняття — робота в малих групах, презентація, міні-проекти, творче конструювання, редагування тексту, завдання для самоперевірки, тестові завдання, диктант, лінгвістична гра сприяє активному навчанню, передбачає творчо засвоювати матеріал, формувати стійкий інтерес до української літератури та мови як духовного спадку народу, виробляти вміння й навички вільно користуватися засобами рідної мови - її стилями, типами, жанрами в усіх видах мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо), формувати в студентів культуру ведення дискусій, полеміки, диспутів, формувати духовний світ студентів, тобто прилучати через мову та літературу до культурних надбань українського народу і людства в цілому.

Чітко прослідковується внутрішньо - та міждисциплінарна інтеграція знань. Різноманітність методів роботи, передбачених викладачем, орієнтована на навчально-пізнавальну діяльність студентів, що стимулює розвиток їх інтелектуальних можливостей, творчих здібностей та комунікативних якостей. Фахові компетентності передбачають знання - правил про пряму і непряму мову, діалог, монолог, полілог, цитати, розділові знаки вних; розумінння — призначення граматико-смислових особливостей прямої і непрямої мови, діалогів, цитат; застосування знань - здатність виокремлювати речення з прямою і непрямою мовою, діалогами з художнього тексту, аналізувати мовний матеріал, вміння правильно інтонувати і розставляти розділові знаки; аналіз та синтез - здатність передбачати, які пунктограми слід вжити в реченнях з дослівно переданим чужим мовленням; оцінювання - здатність записувати чуже мовлення різними способами.

Сфера використання: можливе використання викладачами ВНЗІ-Пр. а. **Контактні телефони авторів:** (04337) 6-64-66

Погребищенський медичний фаховий коледж

Поліш Любов Іванівна

Тема: Оптимізація навчального процесу

Анотація: Опис досвіду представлений підбором матеріалів, який розкриває інтерактивні технології навчання, методи активізації пізнавальної діяльності студентів на заняттях дерматовенерології

В досвіді ґрунтовно розглянуті інтегровані навчальні технології, узагальнено особливість інтерактивного навчання, їх роль в створенні комфортних умов навчання. Викладач на конкретних прикладах узагальнює форми і методи роботи під час занять. Вміло з досвіду роботи доводить сутність кожного інтерактивного методу.

Результати проведеного дослідження дають підстави стверджувати, що система роботи викладача має низку суттєвих переваг.

Розроблено авторську методику викладання, яка дозволяє реалізувати творчі здібності студентів на заняттях.

В основі даного досвіду лежить педагогічний експеримент, який спонукає викладача до постійної активної праці та новизни у викладанні предмету дерматовенерологія.

Шляхи поширення досвіду: теоретичні та практичні заняття, майстерклас, виступи на методичних об'єднаннях та науково-практичних конференціях, методичних радах.

Вид досвіду за характером новизни — раціоналізаторський. Новизна досвіду полягає в оригінальному використанні педагогічних інновацій..

Стаж роботи: 18 років

Форма узагальнення: опис досвіду.

Термін узагальнення: 2021 н. р.

Контактний телефон викладача: (04346) 21146

Какарькіна Л. Г.

Тема: Професійні захворювання.

Мета розробки: вдосконалити та поглибити знання, вміння та практичні навички, сформувати сучасне уявлення про промислові отруєння, активізувати самостійну роботу над підручниками, посібниками, електронними носіями інформації.

Навчальна дисципліна: «Внутрішня медицина»

Методична розробка відповідає навчальній програмі. Узагальнено наукове обгрунтування та актуальність теми. Чітко дотримана структура заняття. Особлива увага приділяється навчальній, виховній, розвиваючій меті.

Продумано між предметну інтеграцію. Матеріал методичної розробки підкріплюється презентаційними слайдами, відеофільмами.

План заняття продуманий, охоплює весь навчальний матеріал. До кожного питання плану додається комплект вправ для перевірки рівня розуміння та засвоєння знань.

Методична розробка сприяє формуванню освіченої, гармонійно розвинутої особистості, здатної до постійного вдосконалення знань, професійної мобільності.

Оновлення змісту професійної підготовки сприяє втілення в практику нових технологій навчання.

3 метою активізації пізнавальної діяльності студентів основна частина заняття проводиться з використанням інноваційних технологій, застосовуються інтерактивні методи навчання. Викладач планує використання міжпредметних та внутрішньо предметних зв'язків.

Сфера використання: впровадження в навчальний процес інтегрованого навчання (між предметні зв'язки) та інноваційних форм і методів в методиці викладання Внутрішньої медицини.

Переваги даної розробки над традиційними технологіями: використання в навчально-виховному процесі, самостійній роботи, міжпредметних зв'язків, інноваційних методів навчання.

Контактний телефон автора: (067- 420- 37 -83).